

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Milówka, 2016 rok

Spis treści

WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA	6
Ogólna metodyka prac	6
Źródła danych pierwotnych i wtórnych	7
Etapy prac	8
POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, WALORY ŚRODOWISKOWE	9
SFERA SPOŁECZNA	10
Demografia	10
Rynek pracy	16
Opieka społeczna	20
PODMIOTY GOSPODARCZE, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	22
ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE I INFRASTRUKTURA	28
Gospodarka rolno- leśna	28
Infrastruktura techniczna	28
Infrastruktura społeczna	31
Bezpieczeństwo w Gminie Milówka	38
PORÓWNANIE NAJWAŻNIEJSZYCH DANYCH GMINY MIŁÓWKA Z DANymi DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO (STAN NA 31.12.2014 R.)	43
ANALIZA SWOT	44
MISJA I WIZJA	52
Misja Gminy Milówka	52
Wizja Gminy Milówka	53
CELE STRATEGICZNE, CELE OPERACYJNE, PROPOZYCJE ZADAŃ.	61
OPIS CELÓW STRATEGICZNYCH; ZADANIA W RAMACH CELÓW.	66
OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI STRATEGII	76
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	79
PROCEDURY UAKTUALNIANIA STRATEGII	92
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	93
HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII	94
PLAN FINANSOWY STRATEGII ROZWOJU GMINY	95
WYKAZ MAP, WYKRESÓW I TABEL	96

WPROWADZENIE

Niniejszy dokument – Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 jest jednym z narzędzi, jakim posługuje się Samorząd w kształtowaniu oraz realizacji lokalnej polityki rozwoju. Stanowi ona syntetyczny opis problemów, postrzeganych przez mieszkańców Gminy jako pilne i istotne, a także wskazuje kierunki i obszary, na których w najbliższej perspektywie winny skupiać się wysiłki Samorządu, w zakresie działalności inwestycyjnej. Zasadniczą koncepcją opracowania niniejszego dokumentu jest założenie, iż działanie zgodne z przyjętym i wielokrotnie skonsultowanym planem, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy przyniesie wyraźnie lepsze efekty i rezultaty, aniżeli podejmowanie przedsięwzięć pojedynczo, chaotycznie, bez odgórnego i długofalowego scenariusza rozwojowego. Oprócz niego fundamentalne dla przedmiotowego dokumentu jest założenie, że w proces wdrażania jego celów strategicznych zaangażowany będzie nie tylko Samorząd Gminy Milówka, lecz także jego wszyscy partnerzy – mieszkańcy, organizacje społeczne, podmioty gospodarcze, etc. Oczekuje się, że osiągnięte w ten sposób synergiczne efekty przełożą się w niedalekiej przyszłości na mierzalne, dostrzegane i odczuwane przez wszystkich korzyści, takie jak większa w porównaniu z obecną rozpoznawalność Gminy, szeroko pojęty i zrównoważony rozwój gospodarczy, czy poprawa jakości codziennego życia mieszkańców tego terenu. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy postrzegać należy zatem jako szansę na stworzenie i zaprezentowanie spójnej, realnej i długofalowej wizji rozwoju, koordynację i hierarchizację poszczególnych zadań oraz związanych z nimi działań. Dokument ten umożliwi we właściwy sposób i w optymalnej kolejności po pierwsze identyfikować problemy oraz następnie efektywnie je rozwiązywać.

Strategia Rozwoju Gminy na lata 2016-2025 jest dokumentem, który opracowany został w trakcie długotrwałego procesu, obejmującego serię spotkań z mieszkańcami Gminy, konsultacje społeczne oraz wielokrotne weryfikacje przyjmowanych przez zespół autorski tez i założeń. Z tego punktu widzenia jest ona wyrazem decyzji wpływających oddolnie, dzięki czemu oczekuje się że środki, wydatkowane na realizację poszczególnych jej celów zaliczać się będą do prawidłowo i efektywnie ukierunkowanych.

Przedmiotowy dokument charakteryzuje dwudzielna struktura. Rozpoczyna się on diagnozą sytuacji, obserwowanej na terenie Gminy Milówka dotychczas, podsumowaną szczegółową analizą SWOT. Druga część Strategii ma charakter prognostyczny – składa się

na nią opis wizji Gminy Milówka oraz cele, dzięki realizacji których wizja ta będzie mogła zostać urzeczywistniona. Dodatkowo Strategię uzupełniono o założenia dotyczące harmonogramu jej realizacji, procedury monitoringu i uaktualniania oraz finansowe aspekty, związane z wdrożeniem.

METODOLOGIA

Ogólna metodyka prac

Niniejsza Strategia jest budowana według metody partycypacyjno-eksperckiej, czyli uspołecznionej, w której równoważne jest doświadczenie konsultantów oraz wiedza i potencjał społeczności lokalnej. Konsultanci wnieśli swoje doświadczenie w zakresie budowania strategii rozwoju, natomiast mieszkańcy wiedzę na temat obszaru, jego mocnych i słabych stron, jego potencjału oraz optymalnych kierunków rozwoju.

Metoda partycypacyjno-ekspercka zakłada silną współpracę konsultantów ze społecznością lokalną na każdym etapie opracowywania dokumentu.

Zastosowanie takiej metody przy tworzeniu dokumentu, oprócz partycypacji pozwala na zdobycie doświadczenia przyczyniając się jednocześnie do integracji środowisk w oparciu o planowanie rozwoju lokalnego. Doświadczenie zdobyte przez liderów lokalnych w pracach nad Strategią będzie mogło owocować podczas jej wdrażania.

Punktem wyjścia do właściwego skonstruowania części strategicznej, a więc kierunków rozwoju, celów i działań jest precyzyjna diagnoza społeczno-gospodarcza gminy, oparta przede wszystkim na pozyskanych danych wewnętrznych oraz na danych zewnętrznych. W przygotowaniu Strategii wykorzystano dostępne źródła wtórne.

Na potrzeby powstającego opracowania wykorzystano następujące metody badawcze:

- ankieta – dostępna dla mieszkańców na dzienniku podawczym, a także rozdawana podczas spotkań warsztatowych,
- spotkania warsztatowe w poszczególnych sołectwach – spotkania pozwoliły na uzyskanie bardzo wysokiego poziomu interakcji między uczestnikami, ogniskowanie dyskusji wokół zaplanowanego tematu, a także wizualizację przebiegu pracy i jej wyników. Inną istotną zaletą zastosowanych technik była wysoka efektywność dyskusji. Terminy spotkań warsztatowych:

Lp.	Lokalizacja spotkań	Termin spotkań
1	OSP Nielewia	09.10.2015
2	OSP Szare	12.10.2015
3	Gimnazjum Milówka	14.10.2015
4	OSP Kamesznica	15.10.2015
5	OSP Laliki	16.10.2015

Źródła danych pierwotnych i wtórnych

Źródła pierwotne

Najważniejsze źródła danych i informacji pierwotnych:

- dane i informacje pozyskane podczas warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, pracownicy Urzędu Gminy Milówka, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedstawiciele jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcy, przedstawiciele środowisk branżowych oraz lokalni liderzy i aktywiści,
- opinie zebrane w wywiadach ankietowych oraz rozmowach bezpośrednich z przedstawicielami władz samorządowych, pracownikami Urzędu Gminy Milówka, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcami, przedstawicielami środowisk branżowych oraz lokalnymi liderami i aktywistami.

Źródła wtórne

W procesie zbierania danych wykorzystane zostały źródła wtórne, czyli dostępne opracowania i dokumenty:

- dane pozyskane z Urzędu Gminy Milówka oraz jednostek organizacyjnych Gminy,
- opracowania Głównego Urzędu Statystycznego,

- dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu,
- dane z Komendy Powiatowej Policji w Żywcu,
- dokumenty strategiczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne,
- strony internetowe (portale regionalne i tematyczne).

Etapy prac

Proces opracowywania Strategii obejmował następujące etapy:

- etap diagnostyczny – związany z analizą stanu wyjściowego (analiza społeczno-gospodarcza, potencjał gminy, potrzeby mieszkańców) oraz z realizacją badań,
- etap koncepcyjny – dotyczący wypracowania wizji, misji, priorytetów, określenia kierunków działania oraz zadań realizacyjnych. W etapie tym określono główne założenia do procesu wdrażania Strategii w kontekście ramowego harmonogramu działań, programu operacyjnego na najbliższe lata, możliwych źródeł finansowania oraz systemu monitorowania i ewaluacji Strategii. Założeniem etapu było przede wszystkim wspólne wypracowanie wizji rozwoju obszaru, zdefiniowanie najważniejszych celów do osiągnięcia oraz sposobów ich realizacji. W tym etapie kluczowe znaczenie miały warsztaty oraz bezpośrednie konsultacje indywidualne, służące wypracowywaniu głównych założeń rozwojowych.

Położenie, powierzchnia, walory środowiskowe

Gmina Milówka położona jest w Powiecie Żywieckim, w Województwie Śląskim, w południowo- zachodniej części Beskidu Żywieckiego, wzdłuż dolnego koryta rzeki Soły, na wysokości 450 m n.p.m., przy pięknej turystycznej drodze Żywiec-Koniaków-Istebna-Wisła. Gmina ma powierzchnię 98,33 km². W skład Gminy wchodzi pięć sołectw: **Kamesznica, Laliki, Nielechia, Milówka i Szare.**

Gmina w powiecie żywieckim graniczy bezpośrednio z Gminami: Rajcza, Ujszoły, Węgierska Górka i Radziechowy Wieprz. Oprócz gmin powiatu żywieckiego, z Gminą Milówka graniczą dwie gminy powiatu cieszyńskiego – Istebna i Wisła.

Ważnym elementem położenia Gminy jest lokalizacja ważnych ciągów komunikacyjnych – drogi DK 69 (w części jako droga ekspresowa S69 – Bielsko-Biała – Zwardoń - granica państwa) oraz drogi Żywiec – Koniaków – Istebna – Wisła. Pierwszy ciąg związany z ruchem tranzytowym, a drugi głównie turystycznym. Obie drogi mają wpływ na życie i rozwój gospodarczy Gminy.

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Milówka na tle Województwa Śląskiego

Źródło: www.slaskie.pl

Mapa 2 Mapa gminy Milówka – lokalizacja sołectw Gminy

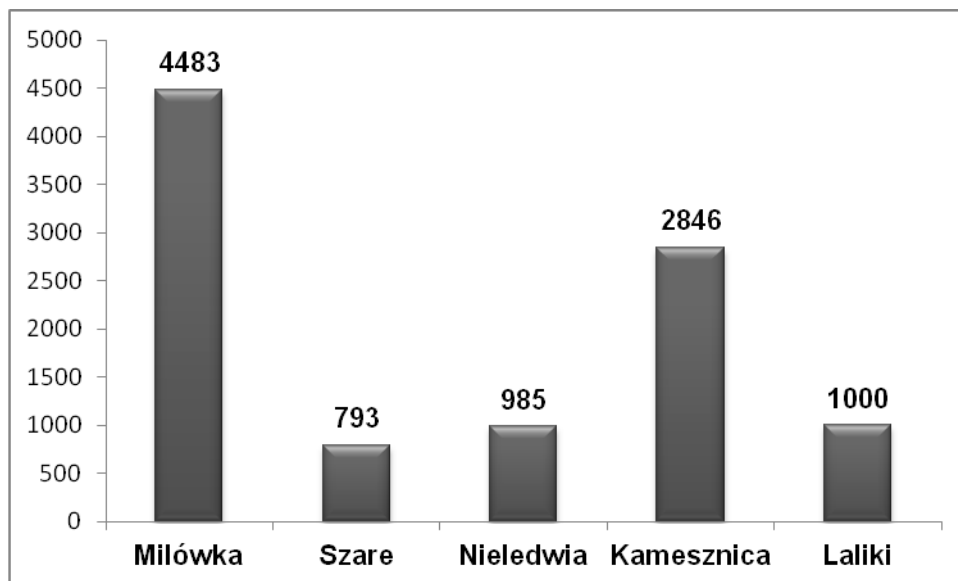
Źródło: pl.wikipedia.org

Sfera społeczna

Demografia

W 2014 r. liczba mieszkańców Gminy Milówka wyniosła łącznie 10 107 osób, z tego najwięcej mieszkańców przypadało na miejscowość Milówka, a najmniej na sołectwo Szare (wykres 1).

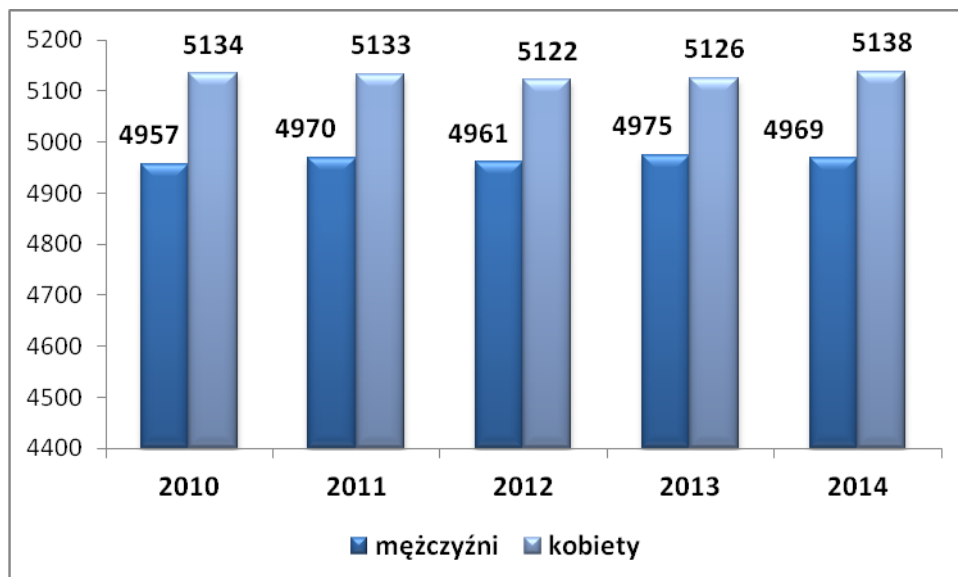
Wykres 1 Ludność ogółem w miejscowościach Gminy Milówka (stan na 31.12.2014 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

Liczba kobiet na terenie Gminy w 2014 r. wyniosła 5138 osób, co stanowi 50,83% ogółu mieszkańców (wykres 2).

Wykres 2 Liczba kobiet i mężczyzn na terenie Gminy w latach 2010-2014

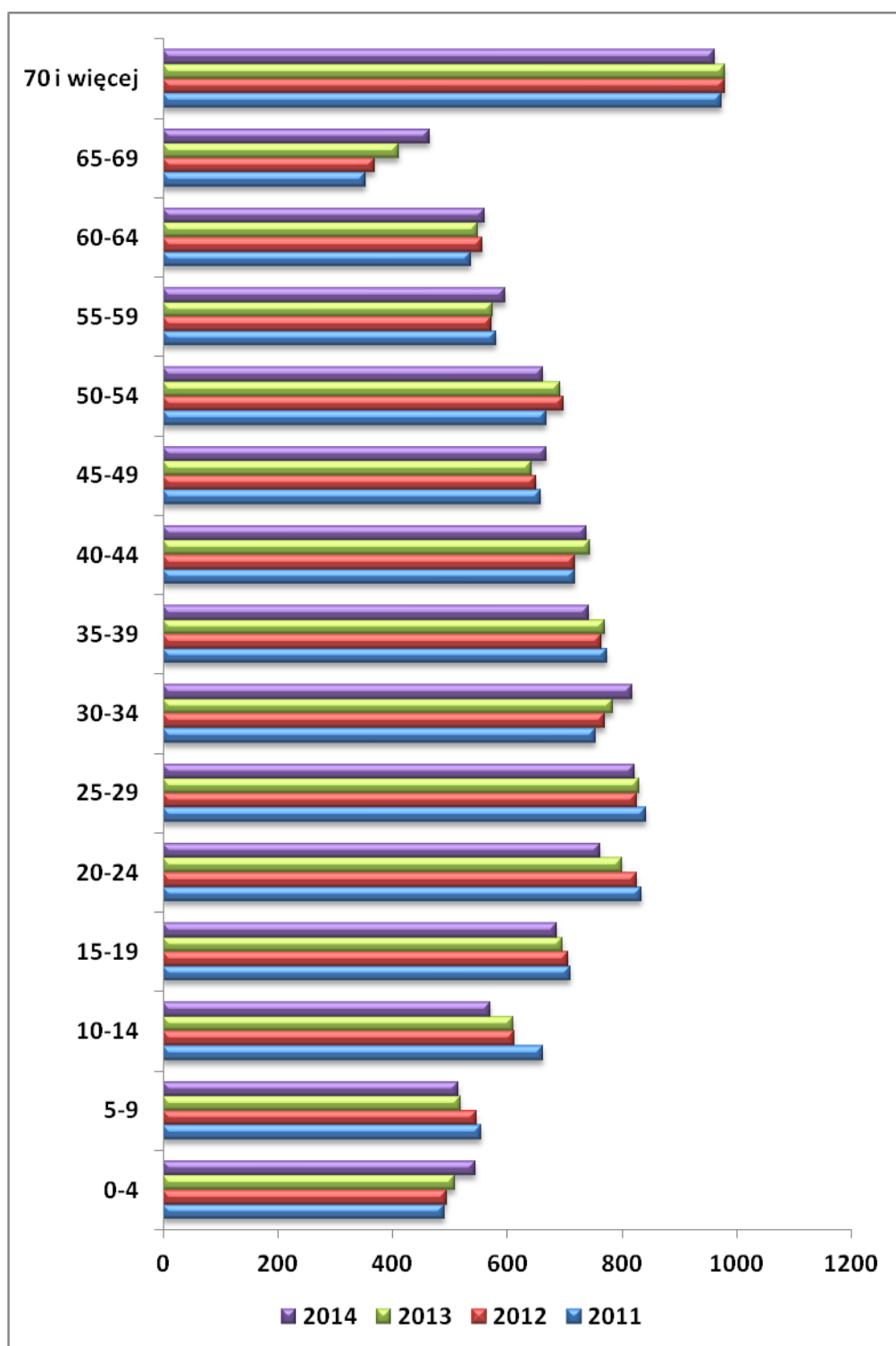

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Biorąc pod uwagę wiek mieszkańców Gminy, według danych Urzędu Gminy Milówka, dominują osoby w wieku 25-29 i 30-34 lat, jest ich łącznie 1639. Prawie co dziesiąty mieszkaniec, to osoba po 70 roku życia. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt wzrostu liczby mieszkańców w wieku do 4 lat. Dane te przedstawia poniższa tabela.

Wykres 3 Ludność według wieku w Gminie Milówka w latach 2011-2014

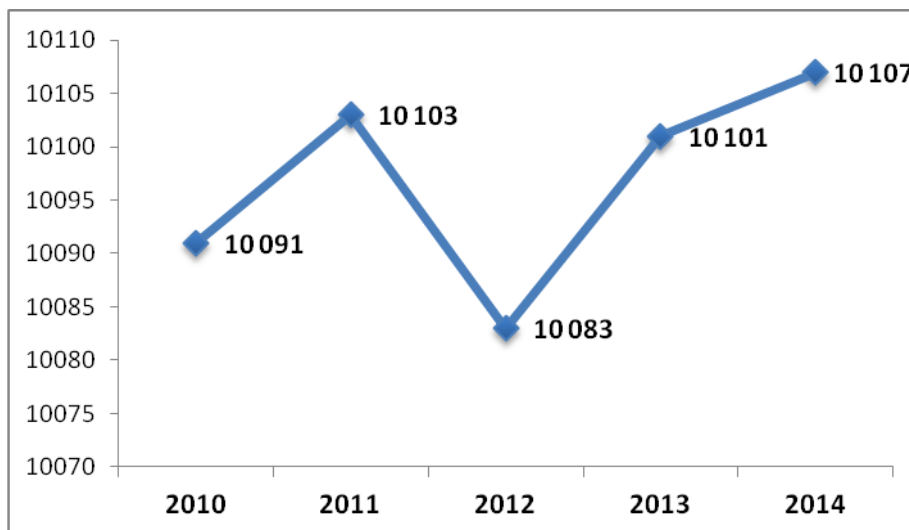

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

W ostatnich dwóch latach, pozytywnie kształtowała się sytuacja jeśli chodzi o liczbę mieszkańców w Gminie, która wzrastała.

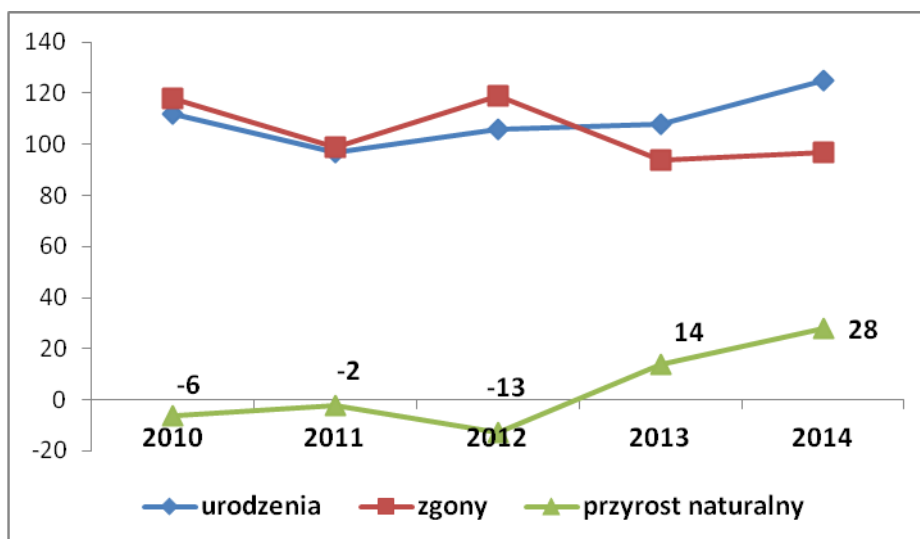
Wykres 4 Liczba mieszkańców Gminy Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

W ostatnich dwóch latach odnotowano także dodatni przyrost naturalny, co jest dobrym trendem w Gminie.

Wykres 5 Ruch naturalny w Gminie Milówka

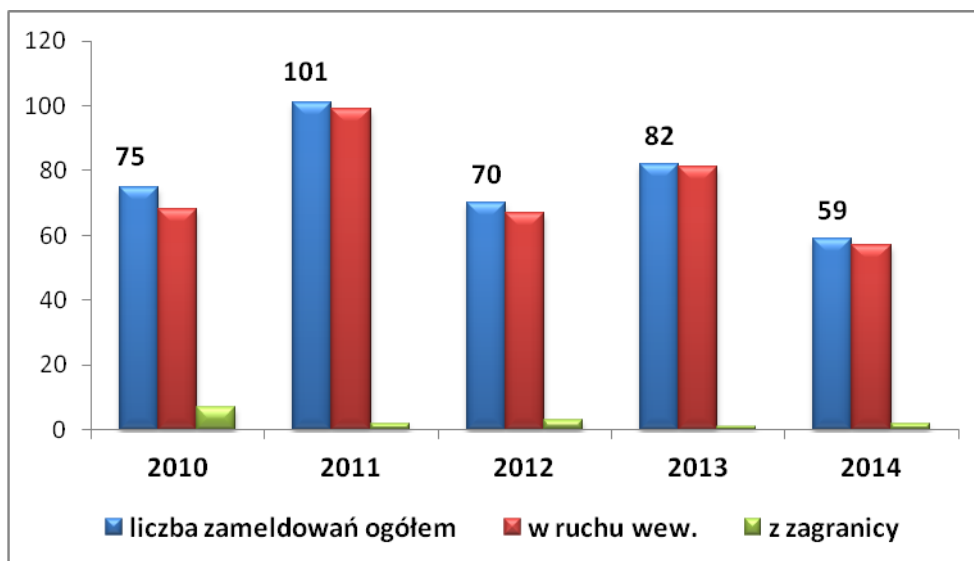

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

W 2014 r. odnotowano ujemne saldo migracji ludności. Trudno jednak określić stały trend w tym zakresie, bo podobna sytuacja na przestrzeni ostatnich 5 lat miała miejsce jeszcze

w 2012 r., w pozostałych latach saldo było dodatnie. W 2014 r. dominowały zameldowania ze wsi. Szczegółowe dane przedstawiają poniższe wykresy.

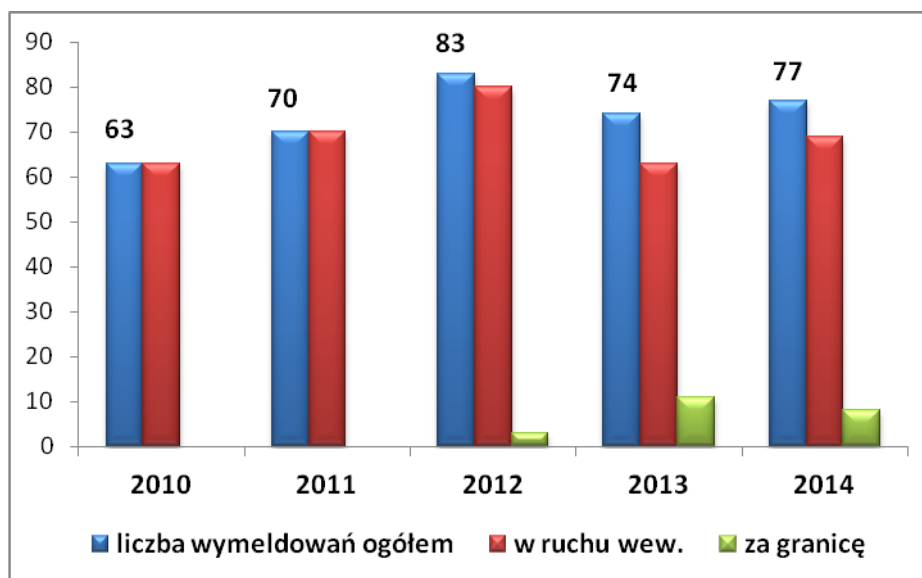
Wykres 6 Liczba zameldowań w Gminie Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

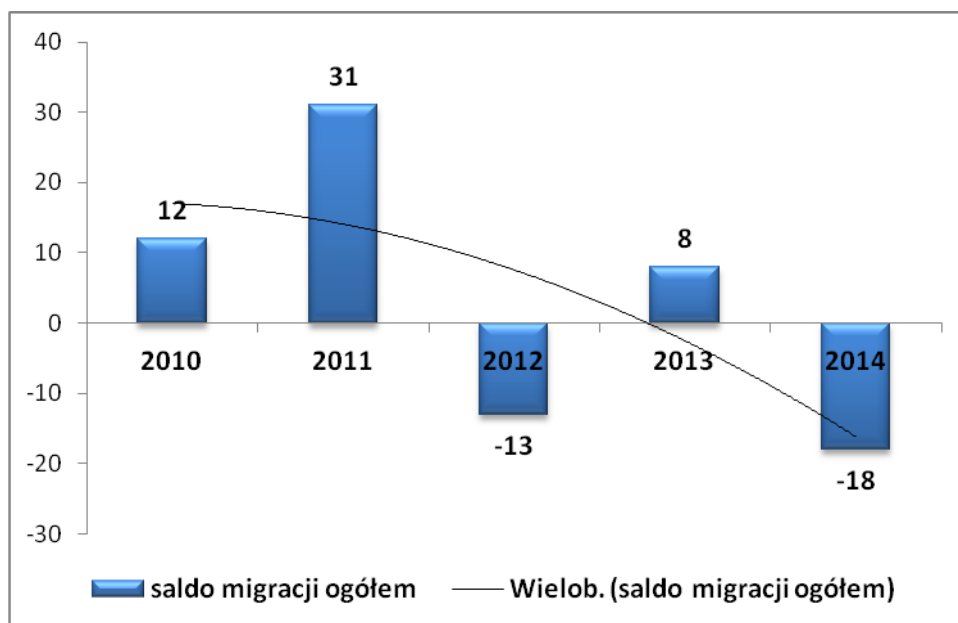
W zakresie wymeldowań, na przestrzeni ostatnich lat, dostrzec można, iż nie ma stałego kierunku wyjazdów mieszkańców. Przeważają minimalnie wymeldowania na wieś. Generalnie większość migracji na terenie Gminy to migracje ekonomiczne, związane z chęcią poprawienia własnego bytu materialnego (wyjazdy za pracę).

Wykres 7 Liczba wymeldowań na terenie Gminy Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

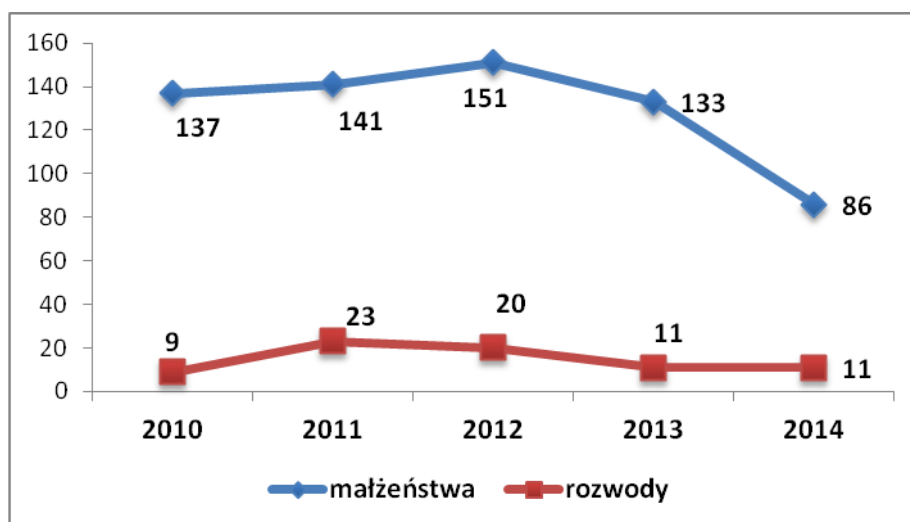
Wykres 8 Saldo migracji ogółem w Gminie Milówka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Według danych GUS, w 2014 r. w obrębie Gminy Milówka zawarto 86 związków małżeńskich. Była to mniejsza liczba niż w poprzednich latach. Liczba rozwodów w 2014 r. wyniosła 11. Dane te w ostatnich latach kształtują się różnie. Zaprezentowane jest na poniższym wykresie.

Wykres 9 Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w Gminie Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

W 2014 r. w strukturze ludności zamieszkującej Gminę Milówka dominowały osoby w wieku produkcyjnym – 60,1% ogółu ludności (6071 osób). Ludność w wieku przedprodukcyjnym to 20,3% ogółu ludności (2050 osób), zaś w wieku poprodukcyjnym 19,6% (1986 osób). Niekorzystnym zjawiskiem jest rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym, a malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Świadczy to o starzejącym się społeczeństwie.

Tabela 1 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % w latach 2010-2014

Lata	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	21,3	20,9	20,6	20,3	20,3
Ludność w wieku produkcyjnym	60,6	60,6	60,5	60,5	60,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym	18,04	18,4	18,8	19,1	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 66,5%. Wskaźnik ten niestety się zwiększa z roku na rok. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi aż 96,8%, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła w 2014 r. 32,7%.

Taka sytuacja prowadzi do sformułowania następujących wniosków:

- W Gminie, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (60,1%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (39,9%). Jest to sytuacja niekorzystna.
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym (21,3%) rodzi obawę niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy.

Rynek pracy

W 2014 r., według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, zarejestrowanych było łącznie z całej Gminy 414 osób, to o 173 osoby mniej niż w roku 2013 r. Spadek liczby

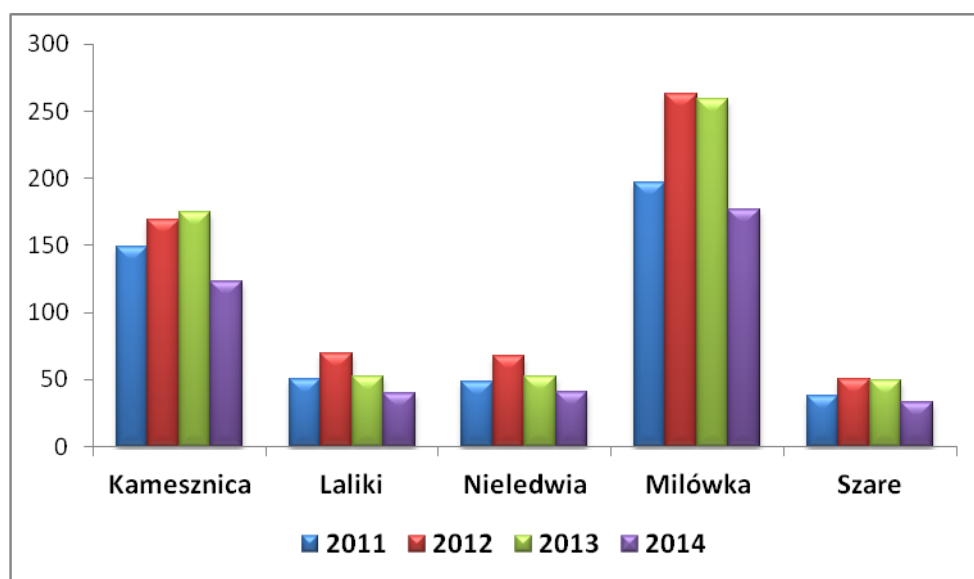

osób bezrobotnych jest pozytywnym zjawiskiem, obserwowanym na przestrzeni ostatnich kilku lat. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych sołectwach, kształtuje się następująco:

- Kamesznica – 123 (4,3 % wszystkich mieszkańców miejscowości),
- Laliki – 40 (4,0 % wszystkich mieszkańców miejscowości),
- Nieleśnia – 41 (4,2 % wszystkich mieszkańców miejscowości),
- Milówka – 177 (3,9 % wszystkich mieszkańców miejscowości),
- Szare – 33 (4,2 % wszystkich mieszkańców miejscowości).

Z danych tych wynika, iż udział osób bezrobotnych spośród wszystkich mieszkańców, we wszystkich miejscowościach kształtuje się podobnie, jednak największy odsetek jest w miejscowości Kamesznica, a najmniejszy w Milówce.

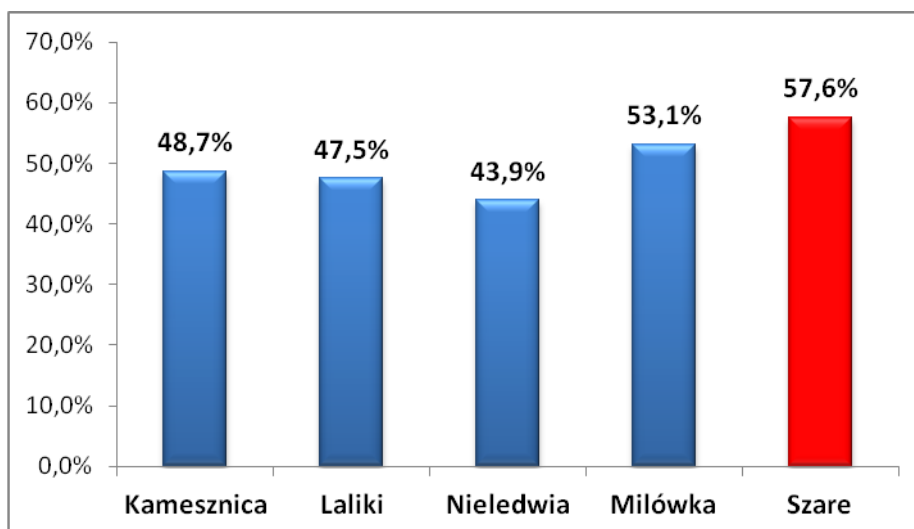
Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Generalnie w całej Gminie, w grupie osób bezrobotnych dominują kobiety – 50,7%. W poszczególnych miejscowościach sytuacja jest zróżnicowana, najsłabiej wypada miejscowość Szare, gdzie udział kobiet wynosi aż 57,6%.

Wykres 11 Udział kobiet w ogóle bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Poniżej zaprezentowano dane odnośnie osób bezrobotnych ze względu na rodzaj wykształcenia.

Tabela 2 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w 2014 r.

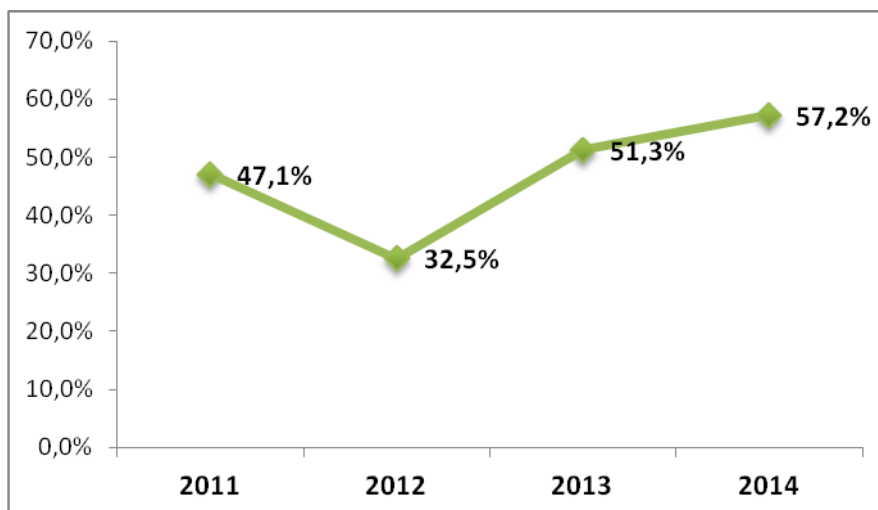
	Kamesznica	Laliki	Nieleďwia	Szare	Milówka
Wyższe	7	1	3	5	22
Policealne i średnie zawodowe	41	6	7	4	28
Średnie ogólnokształcące	10	5	3	4	32
Zasadnicze zawodowe	32	10	13	10	51
Gimnazjalne i poniżej	33	18	15	10	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Z punktu widzenia wykształcenia, w sołectwach – Laliki i Nieleďwia, wśród osób bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. W Szarym i Milówce natomiast przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a w Kamesznicy – z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Niestety nadal utrzymuje się zjawisko, iż w grupie osób bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne, w 2014 r. ich udział wyniósł aż 57,2%. Niepokojący jest trend, iż od dwóch lat, liczba osób długotrwale bezrobotnych wzrasta.

Wykres 12 Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Udział osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach kształtuje się następująco:

- Kamesznica – 55,3%,
- Laliki – 55,0%,
- Nielewica – 53,6%,
- Milówka – 62,1%,
- Szare – 45,5%.

Najgorszy wskaźnik odnotowano w miejscowości Milówka.

W zakresie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, dokonano także analizy biorąc pod uwagę osoby do 25 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych. Dane te obrazuje poniższa tabela.

Tabela 3 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2014 r.

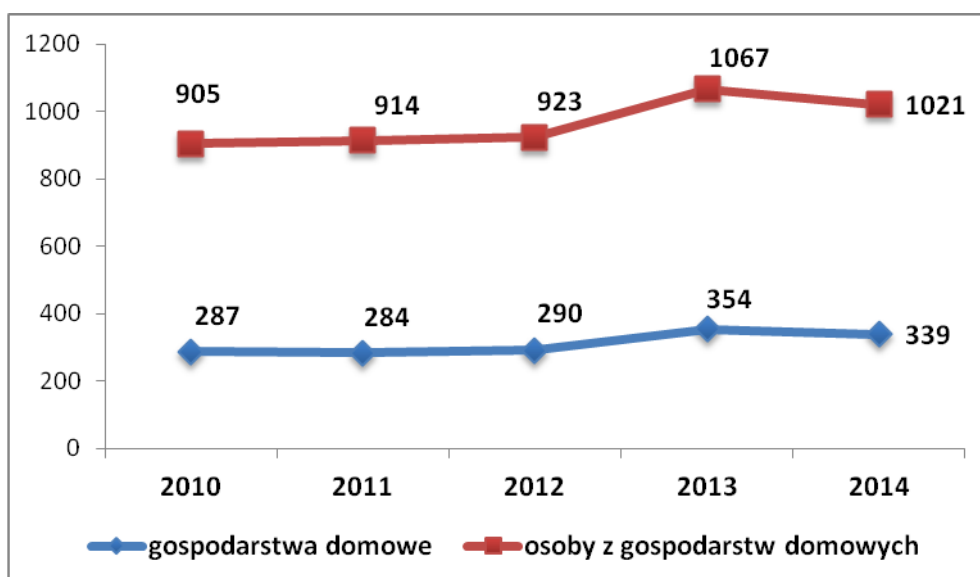
Wyszczególnienie	Osoby do 25 roku życia	% ogółu	Osoby powyżej 50 roku życia	% ogółu	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	% ogółu
Kamesznica	33	26,8	21	17,0	32	26,0
Laliki	12	30,0	11	27,5	18	45,0
Nieledwia	11	26,8	3	7,3	14	34,1
Milówka	35	19,8	44	24,8	52	29,3
Szare	10	30,3	8	24,2	11	33,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Opieka społeczna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, w 2014 r., wyniosła 339, tj. o 15 mniej niż w roku poprzednim. Łączna liczba osób z gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wyniosła 1021, tj. o 46 mniej niż w 2013 r.

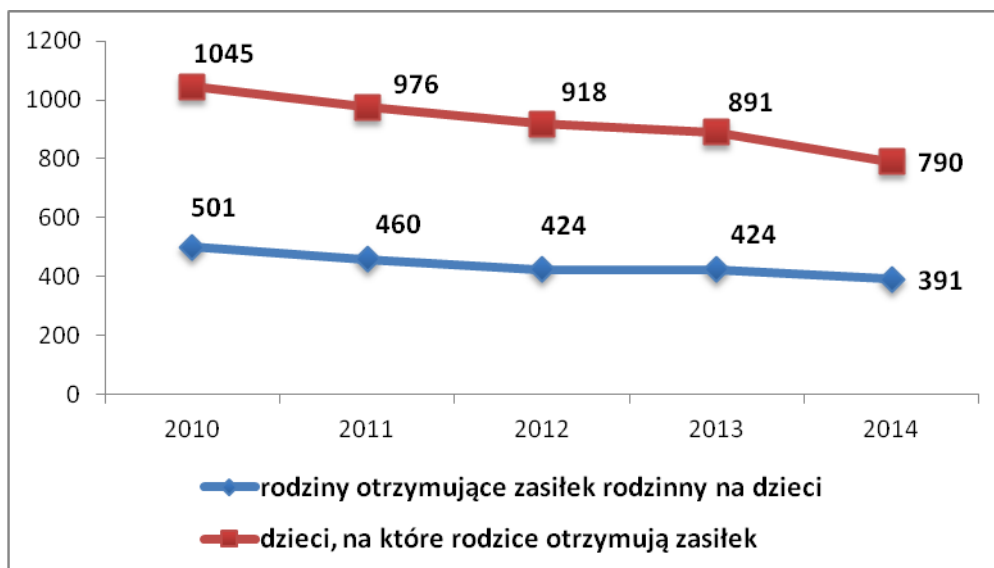
Wykres 13 Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, w 2014 r. było ich 391, tj. o 33 mniej niż w roku poprzednim. Dzieci, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny w 2014 r. było 790, w tym dzieci do 17 lat – 713.

Wykres 14 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych oraz liczba dzieci na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl)

Analizując rozdział dotyczący sfery społecznej można wyciągnąć następujące wnioski:

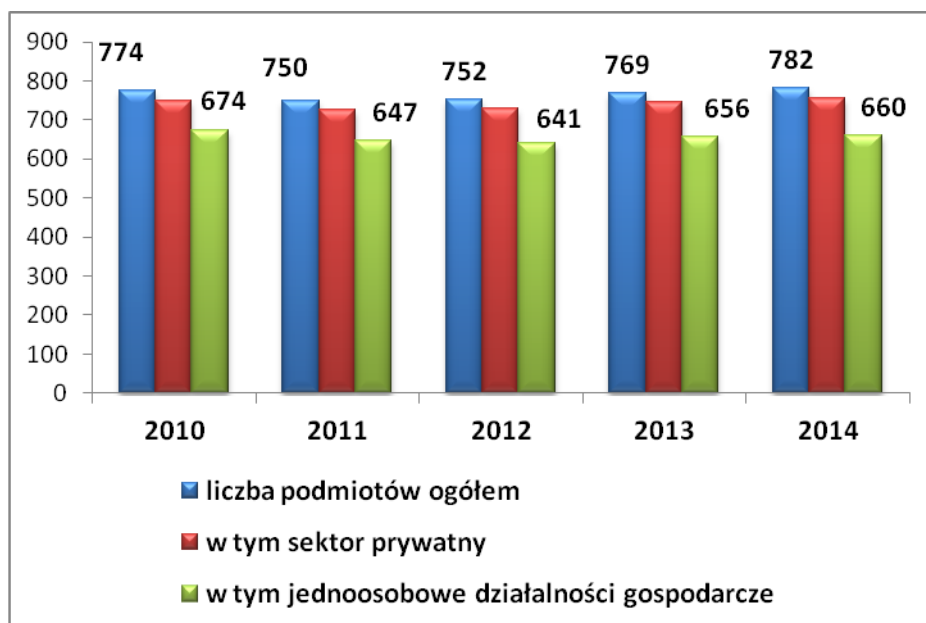
- Na terenie Gminy w ostatnich dwóch latach odnotowano wzrost liczby mieszkańców, co jest pozytywnym zjawiskiem.
- Wśród mieszkańców dominują osoby w przedziale wiekowym między 25 a 34 lata oraz osoby powyżej 70 roku życia.
- W ciągu ostatnich dwóch lat, obserwuje się dodatni przyrost naturalny, co jest dobrym trendem.
- W 2014 r. odnotowano ujemne saldo migracji. Trudno jednak określić stały trend w tym zakresie, bo podobna sytuacja na przestrzeni ostatnich 5 lat miała miejsce jeszcze w 2012 r., w pozostałych latach saldo było dodatnie.
- W 2014 r. liczba zawieranych małżeństw była niższa niż w poprzednich latach.
- W Gminie, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (60,1%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (39,9%). Jest to sytuacja niekorzystna.

- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym (21,3%) rodzi obawę niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy.
- Spada liczba osób bezrobotnych w Gminie. Największy problem z bezrobociem jest w miejscowości Kamesznica, a najmniejszy w Milówce.
- Niestety nadal utrzymuje się zjawisko, iż w grupie osób bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne, w 2014 r. ich udział wyniósł aż 57,2%. Niepokojący jest trend, iż od dwóch lat, liczba osób długotrwale bezrobotnych wzrasta.
- W grupie osób bezrobotnych przeważają także kobiety.
- Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, w 2014 r., wyniosła 339, tj. o 15 mniej niż w roku poprzednim. Łączna liczba osób z gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wyniosła 1021, tj. o 46 mniej niż w 2013 r.
- Spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, w 2014 r. było ich 391, tj. o 33 mniej niż w roku poprzednim. Dzieci, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny w 2014 r. było 790, w tym dzieci do 17 lat – 713.

Podmioty gospodarcze, przedsiębiorczość

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2014 r. na terenie Gminy Milówka funkcjonowały 782 podmioty gospodarcze, w tym aż 660 prowadzonych jako jednoosobowe działalności gospodarcze. Liczba ta w ostatnich latach wzrastała, co jest pozytywnym zjawiskiem.

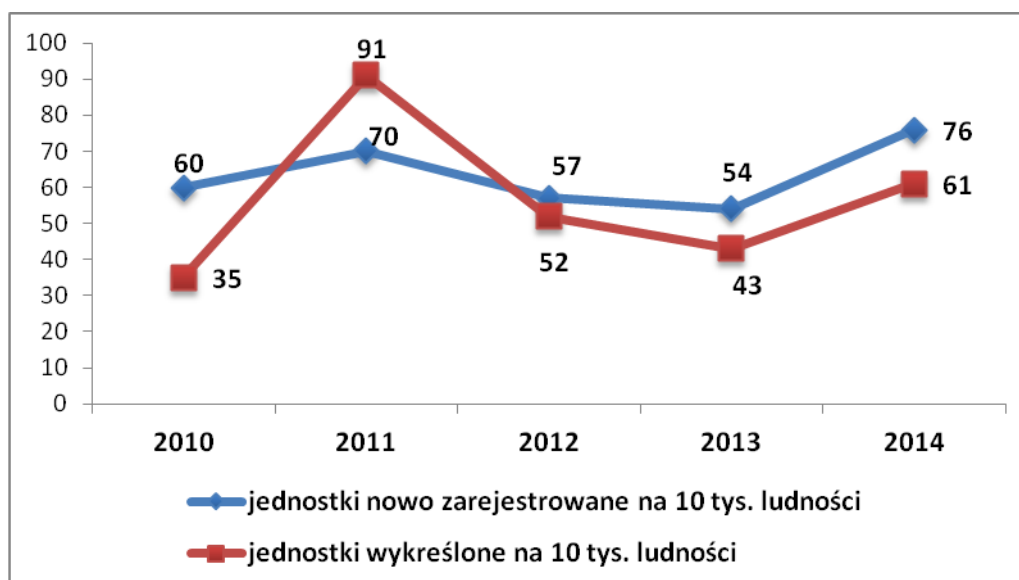
Wykres 15 Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Na terenie Gminy Milówka, można zaobserwować, że w 2014 r., liczba nowo zarejestrowanych podmiotów wzrosła w stosunku do lat poprzednich – na 10 tys. ludności było ich 76 (w 2013 r. – 54, w 2012 r. – 57). Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru w 2014 r. wyniosła 61 na 10 tys. ludności (w 2013 r. – 43).

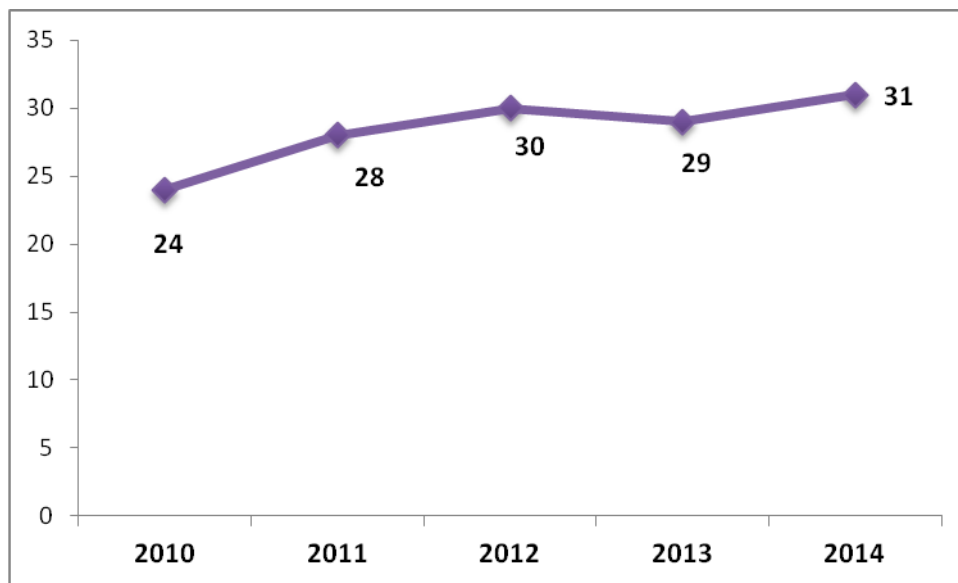
Wykres 16 Jednostki nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Neutralnie kształtuje się sytuacja jeśli chodzi o liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie Gminy. Największy przyrost widać w stosunku do 2010 r., natomiast na przestrzeni późniejszych lat, ich liczba kształtuje się na podobnym poziomie

Wykres 17 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Milówka w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy, zajmują się głównie kulturą, promocją, oświatą i sportem. Należy tu wymienić:

Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Milówka:

- 1. Ludowy Klub Sportowy „PODHALANKA” w Milówce**
- 2. Stowarzyszenie „INTEGRACJA – POMOCNA DŁOŃ” w Milówce**
- 3. Ochotnicza Straż Pożarna w Milówce**
- 4. Milowieckie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „PROMYK” w Milówce**
- 5. Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe „HULAJNIKI” przy Szkole Podstawowej w Milówce**
- 6. Uczniowski Klub Sportowy „JUNIOR” w Kamesznicy**
- 7. Stowarzyszenie Odnowy Wsi Szare**

- 8. Stowarzyszenie Trzeźwości Klub „Grapka” w Kamesznicy**
- 9. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Laliki**
- 10. Ochotnicza Straż Pożarna w Nieleddwi**
- 11. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kamesznicy „PROĆPOK”**
- 12. Fundacja Leśny Gród**
- 13. Uczniowski Klub Sportowy „Lisek” w Milówce**
- 14. Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Milówka**
- 15. Klub Sportowy „HAJDUK” Milówka**
- 16. Fundacja Braci Golec**
- 17. Fundacja „Z Otwartym Sercem...” im. Św. Józefa Sebastiana Pelczara w Kamesznicy**
- 18. Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki Beskidu Żywieckiego „Wierchy” w Milówce**
- 19. Beskidzkie Towarzystwo Oświatowe**

Swoją działalność na terenie Gminy prowadzą także stowarzyszenia, których siedziby nie mieszczą się w Gminie Milówka, tj.: Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne "Teatr Grodzki", Towarzystwo Psychoprofilaktyczne, ZHP Chorągiew Śląska Hufiec Węgierska Górka, Stowarzyszenie Piłki Ręcznej Żywiecczyzna, Towarzystwo Sportów Górskich MŁÓCKARNIA.

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów gospodarczych, dominują mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające do 9 pracowników, było ich na terenie Gminy aż 752 (stan na 31.12.2014 r.). W dalszej kolejności zarejestrowanych jest 29 małych podmiotów gospodarczych (zatrudniających między 10 a 49 pracowników) oraz 1 średni podmiot, zatrudniający między 50 a 249 osób. Na terenie Gminy nie występuje żaden podmiot z grupy dużych podmiotów gospodarczych.

Głównymi pracodawcami dla mieszkańców Gminy Milówka, a także okolicznych miejscowości są:

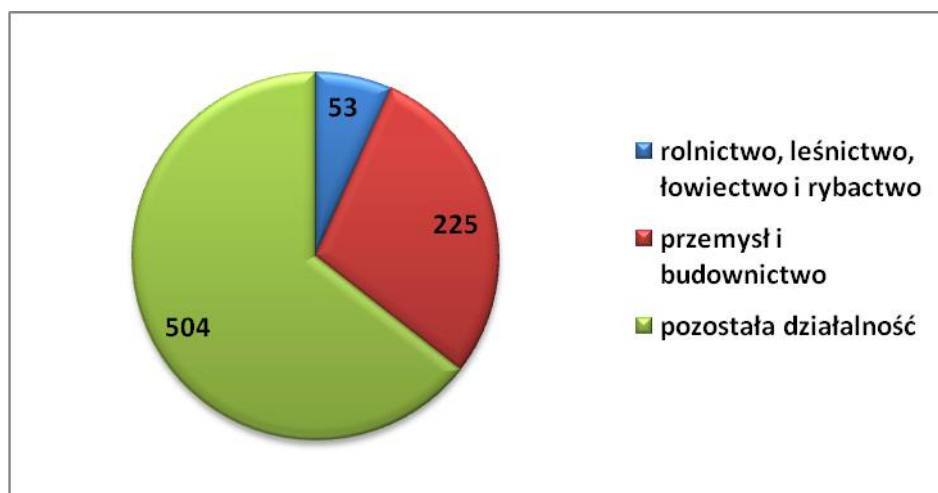
1. Rzeźnia Prywatna, Rajmund Kocoń, Waldemar Kocoń, ul. Targowa 45, 34-360 Milówka,
2. P.P.U.H. "AT-PLAST" Andrzej Talik, ul. Targowa 27, 34-360 Milówka,
3. Sklep "Biedronka", ul. Jana Kazimierza, 34-360 Milówka,

4. Sklep "Lewiatan", ul. Grunwaldzka, 34-360 Milówka,
5. Sklep chiński „GS Market”, ul. Jana Kazimierza 2/2, 34-360 Milówka,
6. Stacja Paliw "Mixpol", ul. Grunwaldzka, 34-360 Milówka,
7. Stacja Paliw "Inter-Tank", Laliki 187, 34-373 Zwardoń,
8. Produkcja domów "Drew - Inwest", ul. Jana Kazimierza 2/2, 34-360 Milówka,
9. Betoniarnia, Z.P.U.H. Maria Grzegorzek, ul. Piekarska 14, 34-360 Milówka,
10. Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ul. Jana Kazimierza 124, 34-360 Milówka,
11. Firma MTJ TYC JAN, ul. Jana Kazimierza 2/2, 34-360 Milówka.

Na terenie Gminy Milówka dominująca jest działalność usługowa, natomiast znajduje się tu również kilka zakładów produkcyjnych. Mała ilość terenów przemysłowych utrudnia powstawanie nowych przedsiębiorstw, a tym samym tworzenie nowych miejsc pracy.

Przemiany ekonomiczne ostatnich lat, związane z przeobrażeniami ustrojowymi i gospodarczymi w Polsce, wpłynęły znacząco na sytuację ekonomiczną gospodarstw rolnych i życie mieszkańców wsi. Zbyt mała skala działania wielu rolników zmusiła ich na przestrzeni ostatnich lat do uruchamiania pozarolniczej działalności gospodarczej, co potwierdzają dane statyczne w zakresie rodzajów działalności gospodarczej. Na terenie Gminy Milówka funkcjonują zaledwie 53 podmioty w branży rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa i rybactwa.

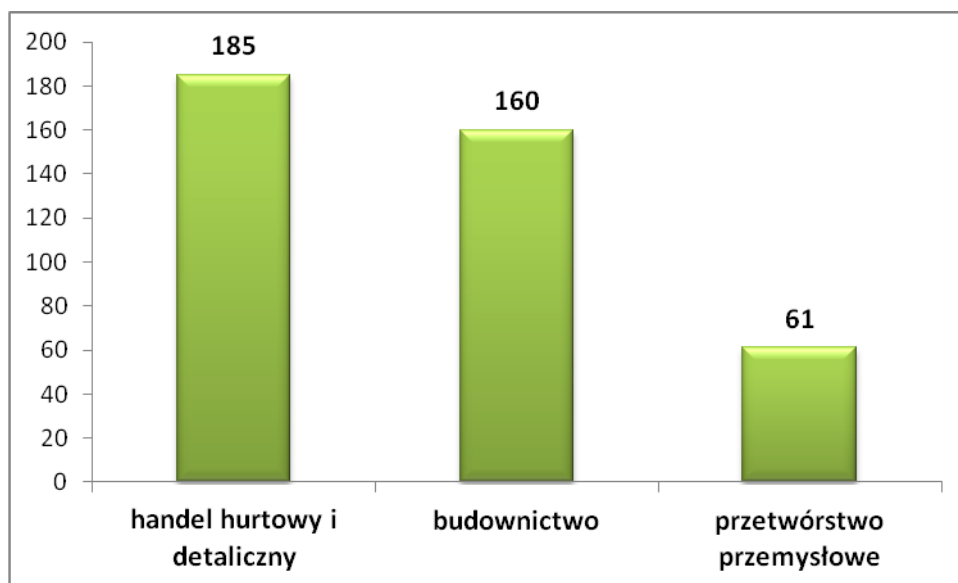
Wykres 18 Podmioty według rodzajów działalności - ogółem w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Wśród grupy przedsiębiorców, odnotować należy, iż dominują podmioty w zakresie handlu hurtowego i detalicznego oraz z branży budownictwa, w dalszej kolejności w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Wykres 19 Dominujący rodzaj działalności gospodarczej wśród podmiotów gospodarczych w Gminie Milówka w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl)

Analizując rozdział dotyczący sfery gospodarczej można wyciągnąć następujące wnioski:

- Na przestrzeni ostatnich lat liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy wrastała.
- Neutralnie kształtuje się sytuacja jeśli chodzi o liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie Gminy. Największy przyrost odnotowano na przestrzeni 2010 i 2011 r.
- Wśród podmiotów gospodarczych dominuje sektor prywatny, w tym przede wszystkim jednoosobowe działalności gospodarcze.
- Wśród grupy przedsiębiorców, odnotować należy, iż dominują podmioty w zakresie handlu hurtowego i detalicznego oraz z branży budownictwa, w dalszej kolejności w zakresie przetwórstwa przemysłowego.
- Niestety na terenie Gminy stosunkowo mała liczba podmiotów zajmuje się branżą rolniczą.

Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura

Gospodarka rolno- leśna

Na obszar Gminy Milówka składa się aż 50,66% lasów i terenów leśnych oraz 43,38% użytków rolnych. Pozostała powierzchnia Gminy to pozostałe grunty i nieużytki (5,96%).

Na terenie gminy głównie uprawia się ziemianki, buraki i zboża (jęczmień, pszenica, żyto i owies), jednakże nie ma to charakteru uprawy na większą skalę, a jedynie bardziej dla własnych potrzeb mieszkańców.

Infrastruktura techniczna

Komunikacja

Przez Milówkę przebiegają drogi o łącznej długości 138,5 km:

- droga wojewódzka 943, prowadząca do przejścia granicznego z Republiką Czeską w Jasnowicach,
- droga ekspresowa S69 z Bielska-Białej do przejścia granicznego z Republiką Słowacką w Zwardoniu (brakujący odcinek drogi Milówka – Przybędza o długości ok. 8,5 km),
- 11 dróg powiatowych (według poniższego zestawienia) oraz
- drogi gminne.

Według danych Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu, sieć dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi łącznie 35,9 km i obejmuje:

Tabela 4 Sieć dróg powiatowych w Gminie Milówka

LP.	KLASA DROGI	NR DROGI	NAZWA DROGI	DŁUGOŚĆ DROGI
1	Główna	1435 S	Cięcina – Węgierska Górka – Milówka	9,883

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

2	Zbiorcza	1437 S	Milówka – Nielewka	7,150
3	Zbiorcza	1437 S	Milówka – Nielewka (Nowy odcinek z mostem na rzece Sole	0,579
4	Lokalna	1438 S	Milówka – Prusów	4,000
5	Główna	1439 S	Kamesznica – Milówka – Rajcza – Ujsoły – gr. państwa	21,901
6	Lokalna	1480 S	Dojazd do stacji PKP w Milówce	0,633
7	Zbiorcza	1447 S	Rajcza – Sol – Zwardoń	10,914
8	Lokalna	1448 S	Kasperki – Pochodzita	2,000
9	Zbiorcza	1449 S	Kamesznica – Szare	5,500
10	Zbiorcza	1450 S	Kamesznica – Koniaków	7,800
11	Zbiorcza	1451 S	Kamesznica – Złatna	3,205

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu (pzd.zywiec.pl)

W Lalikach, przy budowie drogi ekspresowej S69 został oddanych do eksploatacji najdłuższy pozamiejski tunel drogowy w Polsce wydrążony w ziemi, który ma 678 m długości i jest poprowadzony przez środek Sobczakowej Grapy (766 m. n. p. m.) Oprócz tunelu powstało również 4,7 km drogi ekspresowej, trzy wiadukty i węzeł drogowy, który umożliwił połączenie z drogą na Jasnowice (przejście graniczne z Republiką Czeską).

Ogólny stan dróg na terenie Gminy jest dobry. Wiele dróg gminnych otrzymało nowe nawierzchnie asfaltowe w ramach budowanej sieci wodociągowo- kanalizacyjnej oraz w ramach usuwania skutków powodzi. Natomiast część dróg nadal ma kiepskie nawierzchnie, które jednakże są sukcesywnie remontowane.

Przez teren Gminy Milówka przebiega także linia kolejowa nr 139 Katowice – Zawardów, na której znajduje się stacja kolejowa w Milówce oraz dwa przystanki – Milówka – Zabawa oraz Laliki.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Szacuje się, że % skanalizowania Gminy Milówka wynosi na chwilę obecną 91%. W ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” prowadzonego przez Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu” w ostatnich latach na terenie Gminy Milówka wybudowano łącznie 140 km sieci kanalizacyjnej. Łącznie do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 2787 budynków.

W zakresie sieci wodociągowej sytuacja na terenie Gminy jest gorsza, % zwodociągowania Gminy określa się na poziomie 35%. Długość sieci wodociągowej wynosi 69 km, do której podłączonych jest 1061 budynków. W przypadku braku sieci wodociągowej mieszkańcy posiadają własne ujęcia wody ze studni lub spółek wodnych.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami należy do zadań własnych Gminy, odbiór śmieci od mieszkańców realizuje Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce na podstawie umowy z Gminą.

Pomimo dobrze rozwiniętego systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy pojawiają się miejsca dzikiego składowania odpadów. Główną przyczyną są turyści odwiedzający gminę w sezonie letnim i zimowym. Dzikie wysypiska są w miarę możliwości likwidowane, a odpady zagospodarowane przez firmę odbierającą odpady. Koszty związane z tym faktem, są pokrywane z budżetu gminy.

Sieć energetyczna, telefony, Internet

W zakresie sieci energetycznej potrzeby mieszkańców zaspokojone są w 100%. Zasięg telefonii komórkowej jest zadowalający, choć zdarzają się obszary o słabym lub o

braku zasięgu. Internet na terenie Gminy jest dostarczany poprzez ogólnopolskich i lokalnych operatorów. Urząd Gminy oferuje elektroniczne usługi publiczne.

Analizując rozdział dotyczący infrastruktury technicznej można wyciągnąć następujące wnioski:

- Ogólny stan dróg na terenie Gminy określa się jako dobry. Niezbędne są jednak dalsze inwestycje w tym zakresie na części dróg, których nawierzchnia jest w złym stanie.
- Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 140 km (% skanalizowania Gminy 91%).
- Sieć wodociągowa to 69 km (% zwodociągowania – 35%).
- Na terenie Gminy prowadzony jest system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.
- W zakresie sieci energetycznej potrzeby mieszkańców są zaspokojone w 100%, zasięg telefonii komórkowej jest zadowalający.

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura edukacyjna

W roku szkolnym 2014/2015 na terenie Gminy działają:

I. W zakresie wychowania przedszkolnego:

1. W sołectwie Milówka:

- Przedszkole Publiczne – 115 dzieci.

2. W sołectwie Kamesznica:

- Zespół Szkolno- Przedszkolny – 48 dzieci,
- Oddział Przedszkolny działający w SP nr 2 – 17 dzieci.

3. W sołectwie Nielewia:

- Punkt Przedszkolny przy SP – 19 dzieci.

4. W sołectwie Laliki:

- Punkt Przedszkolny przy SP – 19 dzieci.

5. W sołectwie Szare:

- Punkt Przedszkolny przy SP – 20 dzieci.

Obecnie ilość miejsc przedszkolnych jest wystarczająca, w odpowiedzi na zapotrzebowanie, natomiast docelowo Gmina planuje:

- uruchomienie Punktu Przedszkolnego przy SP nr 2 w Kamesznicy dla dzieci w wieku 3-5 lat z terenu Kamesznicy Górnej, gdyż niektóre dzieci muszą być dowożone do bardziej oddalonego przedszkola w Zespole Szkolno- Przedszkolnym (czasem nawet o 10 km od miejsca zamieszkania),
- rozbudowę przedszkola w Milówce o jedną- dwie sale lekcyjne,
- utworzenie żłobka.

Łączna liczba dzieci uczęszczających do publicznych przedszkoli na terenie Gminy Milówka w roku szkolnym 2014/2015 wynosi - 238.

W 2014 r. według danych GUS, na terenie Gminy dzieci w wieku 3-6 lat było łącznie 390 (w wieku 3-5 – 288 osób). Jednakże według opinii, liczba miejsc oferowanych w przedszkolach spełnia zapotrzebowania zgłaszane od mieszkańców.

II. W zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego:

1. W sołectwie Milówka:

- Szkoła Podstawowa – 311 uczniów,
- Gimnazjum – 359 uczniów.

2. W sołectwie Kamesznica:

- Szkoła Podstawowa nr 1 (w ramach Zespołu Szkolno- Przedszkolnego) – 112 uczniów,
- Szkoła Podstawowa nr 2 – 74 uczniów.

3. W sołectwie Nieleśnia:

- Szkoła Podstawowa – 46 uczniów.

4. W sołectwie Laliki:

- Szkoła Podstawowa – 56 uczniów.

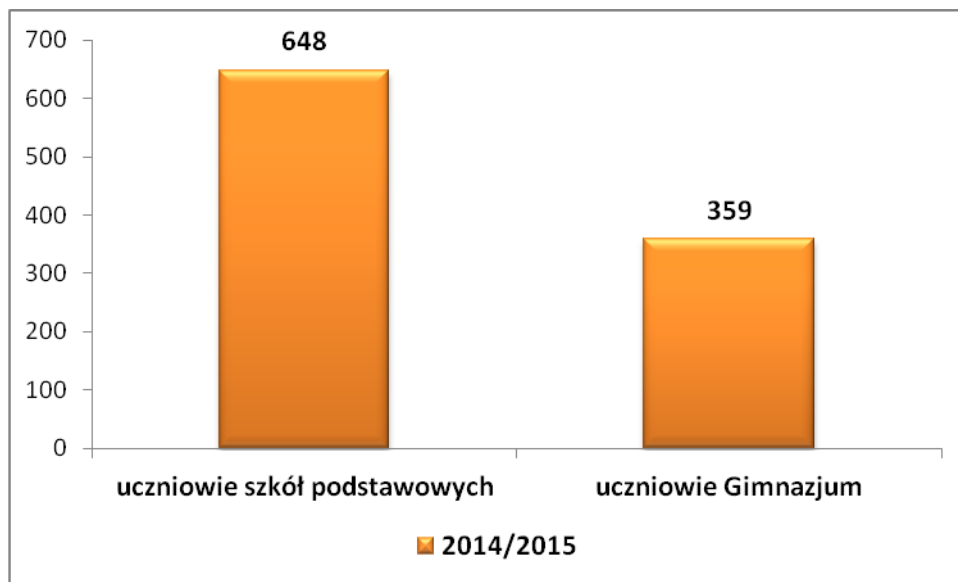
5. W sołectwie Szare:

- Szkoła Podstawowa – 49 uczniów.

W roku szkolnym 2014/2015, łącznie na terenie Gminy do szkół podstawowych i gimnazjów uczęszcza 1007 uczniów, w tym do szkół podstawowych – 648, a do gimnazjum - 359 uczniów.

Wykres 20 Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Milówka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Milówka

W roku szkolnym 2014/2015 r. liczba nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjum w Gminie Milówka, wyniosła 136, z tego 3 ze stopniem stażysty, 13 ze stopniem nauczyciela kontraktowego, 26 ze stopniem nauczyciela mianowanego i 94 ze stopniem nauczyciela dyplomowanego.

Na terenie Gminy działa także Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce, podlega on pod zarząd Powiatu żywieckiego.

Absolwenci gimnazjów najczęściej wybierają następujące szkoły średnie, zlokalizowane w powiecie żywieckim:

- Zespół Szkół Budowlano- Drzewnych w Żywcu,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce,
- Zespół Szkół Ekonomiczno- Gastronomicznych w Żywcu,
- I Liceum Ogólnokształcące w Żywcu,
- Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Węgierskiej Górze,

- Zespół Szkół Mechaniczno- Elektrycznych w Żywcu.

Infrastruktura sportowa

Infrastruktura sportowa na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta. Położenie geograficzne Gminy umożliwia uprawianie różnego rodzaju sportów przez cały rok. Wymienić tu należy piesze wycieczki, wycieczki rowerowe oraz wszelkie formy narciarstwa.

Znajduje się tutaj sporo obiektów intensywnie wykorzystywanych przez mieszkańców Gminy. Są to m.in.:

- kompleks sportowy LKS w Milówce,
- park gminny w Milówce,
- kompleks sportowo-rekreacyjny przy Gimnazjum w Milówce,
- kompleks sportowo-rekreacyjny przy Szkole Podstawowej w Milówce,
- kompleks Orlik 2012 przy Liceum Ogólnokształcącym w Milówce,
- kompleks Orlik 2012 w Kamesznicy,
- miejsce sportowo-rekreacyjne przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy,
- miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne nad potokiem Bystra w Kamesznicy,
- boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy,
- kompleks sportowo-rekreacyjny przy Szkole Podstawowej w Lalikach,
- kompleks sportowo-rekreacyjny przy Szkole Podstawowej w Nieleldwi,
- zjeżdżalnia linowa w Nieleldwi,
- kompleks sportowo-rekreacyjny przy Szkole Podstawowej w Szarem,
- miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne przy kaplicy w Szarem.

Walory kulturowe

Główną instytucją kultury działającą na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Kultury, będący jednostką nadzorowaną przez Gminę Milówka i realizujący zadania własne Gminy w zakresie kultury wraz z Gminną Biblioteką Publiczną. Łączna liczba pracowników obu instytucji to 8 osób.

Działalność kulturalną krzewią także Koła Gospodyń Wiejskich w każdym sołectwie oraz zespoły muzyczne.

Dodatkowo w Milówce działa Orkiestra Dęta oraz swoją działalność prowadzi Chór Milowiecki.

Do najważniejszych imprez kulturalnych mających charakter cykliczny, odbywających się w ciągu roku w Gminie Milówki zaliczyć należy:

- Dni Milówki
- Żywieckie Gody
- Pasterska Jesień
- Kamesznickie Dni Trzeźwości.

Najważniejsze zabytki kultury wpisane do rejestru zabytków to:

- Muzeum „Stara Chałupa” w Milówce przy ul. Piastowskiej,
- Kuźnia w Milówce przy ulicy Jagiellońskiej 21,
- Piwniczka przy ul. Jagiellońskiej 69,
- Cmentarz Żydowski w Milówce przy ul. Kwiaty Polskie,
- Cmentarz Rzymskokatolicki w Milówce,
- Zespół Parkowo-Dworski w Kamesznicy,
- Kaplica Matki Boskiej Szkaplerznej w Kamesznicy,
- Budynek gospodarczy przy budynku nr 4 w Kamesznicy,
- Budynek gospodarczy przy budynku nr 223 w Kamesznicy,
- Stajnia przy budynku 584 w Kamesznicy.

Ponadto do ewidencji zabytków wpisanych jest ponad 300 zabudowań mieszkalnych, gospodarczych i innych (np. figurki przydrożne, kapliczki itp.).

Turystyka

Gmina Milówka należy do jednego z bardziej popularnych regionów turystycznych w Województwie Śląskim. Ze względu na górskie położenie, walory przyrodnicze oraz

infrastrukturę turystyczną cieszy się popularnością nie tylko wśród mieszkańców województwa śląskiego, ale także Słowacji i województw ościennych.

Do najważniejszych obiektów noclegowych i gastronomicznych zaliczyć należy:

- 1) Hotel-Restauracja „Tycjan”, Plac Wolności 7, 34-360 Milówka, 72 miejsca noclegowe.
- 2) Hotel „Milena”, ul. Dworcowa 22, 34-360 Milówka, 61 miejsc noclegowych.
- 3) Hotel „Beskid”, ul. Jana Kazimierza 122, 34-360 Milówka, 26 miejsc noclegowych.
- 4) Pensjonat „U Kubiców”, Szare 23, 34-383 Kamesznica, 110 miejsc noclegowych.
- 5) Pokoje Gościnne – Jolanta Omiatacz, ul. Jana Kazimierza 118, 34-360 Milówka, 25 miejsc noclegowych.
- 6) Willa „Nad Rzeką”, Szare 7, 34-383 Kamesznica, 100 miejsc noclegowych.
- 7) Pensjonat „Kameszka”, ul. Górna 741, 34-383 Kamesznica, 30 miejsc noclegowych.
- 8) Gospoda „U Wandzi i Jędrusia”, ul. Wspólna 1, 34-360 Milówka, 34 miejsca noclegowe.
- 9) Zajazd „Na Gronicku”, Laliki 102, 34-373 Zwardoń, 44 miejsca noclegowe.
- 10) „Gościniec nad Sołą”, ul. Targowa 14, 34-360 Milówka, 18 miejsc noclegowych.

Ponadto na terenie Gminy Milówka znajdują się także liczne mniejsze miejsca noclegowe w prywatnych budynkach mieszkalnych oraz gospodarstwach agroturystycznych.

Gmina Milówka stanowi idealny punkt wypadowy na wycieczki górskie szlakami po Beskidzie Śląskim i Żywieckim. Przez jej teren przebiegają dwa główne szlaki piesze:

- 1) Szlak czarny z Milówki na Baranią Górę (1220 m n.p.m.) który warto przejść przede wszystkim ze względu na umiejscowioną na szczycie wieżę widokową pozwalającą podziwiać panoramę Beskidów, a przy bezchmurnym niebie nawet Tatr.
- 2) Szlak zielony z Milówki na Halę Boraczą (860 m n.p.m.), i dalej na Halę Lipowską (1150 - 1290 m n.p.m.), na trasie którego oprócz malowniczych szczytów górskich możemy zobaczyć jedną z najbardziej znanych jaskiń w Beskidach - Jaskinię Boracza. Szlak ten jest częścią Szlaku Papieskiego, upamiętniającego wielokrotne wizyty biskupa i kardynała Karola Wojtyły w Milówce oraz na Hali Lipowskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Na terenie Gminy Milówka znajduje się ponad 80 km tras rowerowych o zróżnicowanym stopniu trudności. Wytoczonych i oznakowanych jest pięć tras:

- 1) Milówka - Kopiec - Prusów - Sucha Góra - Milówka PKP o długości 10,1 km i różnicy wzniesień 300 metrów.
- 2) Milówka - Nieleddwia - Kotelnica - Kiczora - Tarliczne - Suche - Popręcinka - Nieleddwia - Milówka o długości 22,8 km i różnicy wzniesień 500 metrów.
- 3) Milówka - Szare - Pochodzita - Kamesznica Górna - Milówka o długości 22,9 km i różnicy wzniesień 300 metrów.
- 4) Kamesznica - Złatna - Wędzłówka - Barania Góra - Magórka Radziechowska - Złotnica - Kamesznica o długości trasy 23,5 km i różnicy wzniesień 700 metrów.
- 5) Milówka Górna - Milówka Centrum - Milówka Dolna o długości trasy 3,8 km przebiegającej wzdłuż rzeki Soły i różnicy wzniesień 25 metrów.

Dodatkowo na terenie Gminy Milówka istnieją trasy nieoznakowane, ale znane miłośnikom rowerowych wycieczek. Są one urozmaicheniem wytoczonych już tras, łączą się z trasami wytoczonymi lub stanowią ich modyfikację.

Na terenie Gminy Milówka działa jedynie Gminne Centrum Informacji, udzielające podstawowych informacji turystycznych. Natomiast istnieje potrzeba stworzenia bardziej zaawansowanej informacji turystycznej, oferującej szeroki wachlarz informacji jak również zajmującą się szeroko rozumianą promocją Gminy i jej atrakcji turystycznych, w tym wypromowaniem nowego, charakterystycznego dla gminy produktu turystycznego.

Infrastruktura ochrony zdrowia

W Gminie Milówka, **podstawowa opieka zdrowotna prowadzona** jest przez Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK Sp. z o.o. Milówka, ul. Dworcowa 31 oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej VITA Kamesznica, ul. Ziołowa 178.

W zakresie usług specjalistycznych przez ZOZ MEDYK Sp. z o.o. oferowane są:

- Położnictwo i ginekologia
- Ortopedia i traumatologia
- Okulistyka
- Kardiologia

- Dermatologia i Wenerologia
- Chirurgii ogólnej
- Neurologia
- Preluksacja
- Otolaryngologiczna.

Bezpieczeństwo w Gminie Milówka

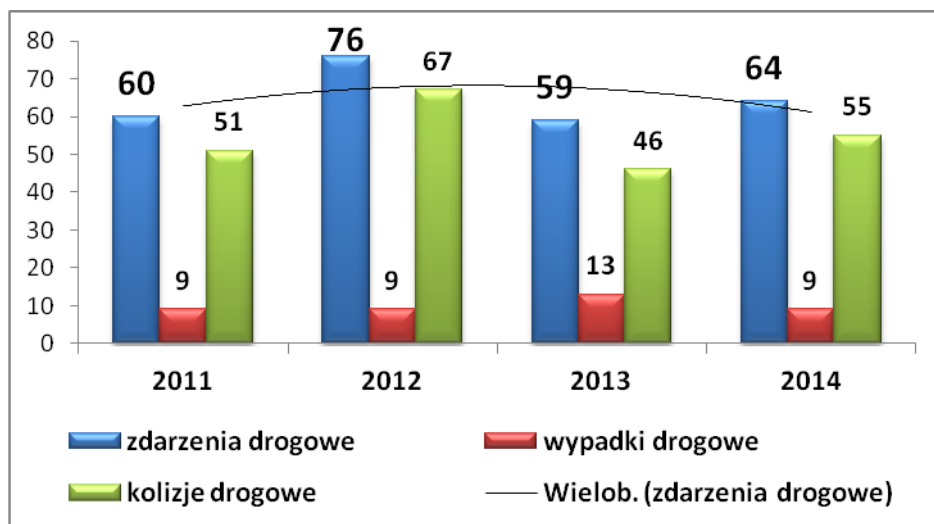
W każdym sołectwie działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Teren gminy Milówka obsługiwany jest przez Komisariat Policji w Rajczy. W latach ubiegłych na terenie gminy działał jeszcze Posterunek Policji w Milówce – w celu podniesienia bezpieczeństwa publicznego koniecznym byłoby ponowne jego uruchomienie.

Nad bezpieczeństwem mienia czuwa także kilka prywatnych agencji ochrony.

Stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Dane liczbowe, pozyskane z Komendy Powiatowej Policji w Żywcu, wskazują, że ogólna liczba zdarzeń drogowych na które składają się wypadki drogowe i kolizje w 2014 r. wyniosła 64. Liczba ta była większa w stosunku do poprzedniego roku.

Wykres 21 Zdarzenia drogowe w Gminie Milówka w latach 2011-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Największą liczbę wypadków i kolizji odnotować należy w miejscowości Milówka, jest to jednak związane z wielkością sołectwa i dominującą liczbą mieszkańców w stosunku

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

do całej Gminy. Dane odnośnie zdarzeń drogowych, z podziałem na miejscowości, prezentują poniższe tabele.

Tabela 5 Wypadki drogowe w Gminie Milówka

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	1	2	3	1
2	Laliki	2	1	1	2
3	Nieledwia	0	2	1	0
4	Milówka	6	8	2	6
5	Szare	0	0	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Tabela 6 Ranni w wyniku wypadków drogowych w Gminie Milówka

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	1	3	3	1
2	Laliki	2	1	1	3
3	Nieledwia	0	3	1	0
4	Milówka	7	7	4	9
5	Szare	0	0	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Tabela 7 Zabici w wyniku wypadków drogowych w Gminie Milówka

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	0	0	0	0
2	Laliki	0	0	0	0
3	Nieledwia	0	0	0	0
4	Milówka	0	1	0	0
5	Szare	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Biorąc pod uwagę liczbę zabitych w zdarzeniach drogowych, na terenie Gminy Milówka, na przestrzeni ostatnich 4 lat, wystąpił tylko jeden taki przypadek – w miejscowości Milówka – w 2013 r.

Tabela 8 Kolizje drogowe w Gminie Milówka

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	13	12	9	12
2	Laliki	3	7	6	7

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

3	Nieledwia	2	3	1	2
4	Milówka	33	22	50	28
5	Szare	4	2	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Zagrożenie ze strony nietrzeźwych użytkowników dróg, w Gminie Milówka, jest niewielkie. W 2014 r. odnotowano łącznie 3 przypadki zdarzeń z udziałem nietrzeźwych kierujących, w roku 2013 – 6, w roku 2012 – 4 oraz w roku 2011 – 1. Na przestrzeni ostatnich 4 lat, odnotowano niewiele zdarzeń z udziałem nietrzeźwych pieszych – w 2013 – 3, w 2012 – 2, w 2011 – 2.

Analizując powyższe dane, należy zwrócić uwagę, iż dane przedstawione przez KPP w Żywcu obejmują jedynie te zdarzenia, o których jest zawiadamiana przez uczestników ruchu czy też dyspozytora Pogotowia Ratunkowego Policja. W przypadku zdarzeń, w którym żaden z uczestników nie doznał obrażeń ciała, uczestnicy ruchu nie mają obowiązku powiadamiania Policji.

Przemoc w rodzinie

Niestety w Gminie Milówka, pojawia się problem przemocy w rodzinie. Na terenie Gminy, pokrzywdzonymi w wyniku przemocy w rodzinie są głównie kobiety (63%). Analizując dane z poprzednich lat, zauważyć można iż w okresie 2011-2013 liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie rosła, natomiast w 2014 r. odnotowano spadek.

Tabela 9 Interwencje związane z przemocą w rodzinie w Gminie Milówka

Wyszczególnienie	2014	2013	+/-
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	31	38	-7
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie:			
- ogółem	49	65	-16
- kobiety	31	43	-12
- nieletni	13	18	-5
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	31	38	-7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Biorąc pod uwagę liczbę przeprowadzonych interwencji w stosunku do liczby mieszkańców danej miejscowości, najgorzej wypada miejscowość Nieledwia, w których

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

interwencji jest najwięcej, najmniej natomiast jest w Milówce. Porównanie informacji biorąc pod uwagę miejscowości prezentują poniższe tabele.

Tabela 10 Przeprowadzone interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011	% udział wśród mieszkańców w 2014 r.
1	Kamesznica	10	11	12	2	0,35
2	Laliki	4	5	3	0	0,4
3	Nieledwia	8	5	1	0	0,8
4	Milówka	5	13	8	4	0,1
5	Szare	4	4	2	1	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Tabela 11 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie – ogółem

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	13	20	13	2
2	Laliki	5	8	4	0
3	Nieledwia	12	9	2	0
4	Milówka	9	22	12	8
5	Szare	10	6	13	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Tabela 12 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - kobiety

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	9	14	10	2
2	Laliki	3	4	3	0
3	Nieledwia	7	5	2	0
4	Milówka	5	18	6	5
5	Szare	7	2	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Tabela 13 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - nieletni

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	4	5	2	0
2	Laliki	2	2	0	0
3	Nieledwia	3	2	0	0
4	Milówka	2	7	2	3
5	Szare	2	2	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Tabela 14 Liczba sprawców przemocy domowej

Lp.	Miejscowości	2014	2013	2012	2011
1	Kamesznica	10	11	12	2
2	Laliki	4	5	3	0
3	Nieledwia	8	5	1	0
4	Milówka	5	13	8	4
5	Szare	4	4	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Żywcu

Przestępstwa kryminalne i narkotykowe

Według danych KPP w Żywcu, w 2014 r. odnotowano 44 przestępstwa kryminalne, tj. o 15 mniej niż w 2013 r. W przypadku przestępstw narkotykowych, ich liczba z roku na rok wzrasta – w 2014 r. odnotowano 3.

Porównanie najważniejszych danych Gminy Milówka z danymi dla Powiatu Żywieckiego (stan na 31.12.2014 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Gmina Milówka	Powiat Żywiecki
LUDNOŚĆ			
1	Ludność ogółem, w tym: - kobiety	10 107 5 138	153 189 78 339
2	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2050	29 143
3	Ludność w wieku produkcyjnym	6071	96 277
4	Ludność w wieku poprodukcyjnym	1986	27 769
RUCH NATURALNY			
5	Urodzenia	125	1 592
6	Zgony	97	1 547
7	Przyrost naturalny	+28	45
8	Małżeństwa	86	729
9	Rozwody	11	187
MIGRACJE			
10	Zameldowania ogółem	75	1 319
11	Wymeldowania ogółem	63	1 359
12	Saldo migracji ogółem	12	-40
BEZROBOCIE			
13	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP ogółem, w tym - kobiety	414 210	6 079 3 400
PODMIOTY GOSPODARCZE			
14	Liczba podmiotów gospodarczych ogółem, w tym: - osoby prowadzące działalność gospodarczą	782 660	13 676 10 946

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (stat.gov.pl) oraz Urzędu Gminy Milówka

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do wewnętrznej analizy organizacji (Gminy) i jej otoczenia w celu zoptymalizowania strategii zarządzania bądź zbudowania nowego planu strategicznego. Głównym celem analizy jest określenie aktualnej pozycji badanego obszaru i jego perspektyw, a wraz z tym najlepszej strategii postępowania. Sama nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter słów czynników klasyfikujących możliwości firmy:

- **Strengths (mocne strony** organizacji (Gminy), które należycie wykorzystane będą sprzyjać jej rozwojowi, a w chwili obecnej pozytywnie wyróżniające organizację w otoczeniu)
- **Weaknesses (słabe strony** organizacji (Gminy), których nie wyeliminowanie bądź nie zniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój organizacji)
- **Opportunities (szanse** – uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpływać pozytywnie na rozwój Gminy)
- **Threats (zagrożenia** – czynniki obecnie nie paraliżujące funkcjonowania organizacji, ale mogące być zagrożeniem w przyszłości dla sprawności Gminy)

Analiza polega na identyfikacji 4 wyżej wymienionych grup czynników, opisanie ich wpływu na dalszy rozwój organizacji i odpowiednim wykorzystaniu w celu wzmocnienia strategii oraz przygotowaniu i realizacji odpowiednich przedsięwzięć gwarantujących osiągnięcie głównego celu strategii, misji i wizji.

Poniższą analizę mocnych i słabych stron Gminy Milówka oparto na wnioskach płynących z przeprowadzonej uprzednio analizy obecnej, szeroko pojętej sytuacji Gminy oraz opracowano na podstawie rozmów i wywiadów z mieszkańcami – sektorem społecznym, gospodarczym i samorządowym, przeprowadzonych w październiku 2015 r. Nadano jej powszechnie znaną i zaakceptowaną formę zestawienia stron mocnych i słabych Gminy (analiza czynników endogenicznych, tkwiących w Gminie) oraz szans i zagrożeń, które wyszczególniono na podstawie analizy czynników egzogenicznych – tkwiących w otoczeniu Gminy – bliższym oraz dalszym. Dla ułatwienia podzielono je na obszary tematyczne. Poniżej zestawienie tabelaryczne analizy SWOT.

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

L.p.	Obszar	Mocne Strony	Słabe strony (problemy wewnętrzne)	Szanse	Zagrożenia (problemy z otoczenia)
1.	Lokalizacja	<p>Atrakcyjny widokowo, górski teren,</p> <p>Bliskość granicy Państwa.</p> <p>Linia kolejowa Katowice – Zwardoń – Żylna,</p> <p>Bliskość drogi wpisanej do sieci TEN-T (S69),</p>	<p>Trudno dostępny (szczególnie zimą) teren górski,</p> <p>Mało znany teren przez potencjalnych turystów,</p>	<p>Budowa drogi S69 skracająca dojazd do większych miast tak polskich jak i za granicą kraju.</p>	<p>Zmiany w środowisku naturalnym powodujące gwałtowne zjawiska pogodowe oraz degradację naturalnych walorów lokalizacyjnych</p>
2.	Kultura	<p>Duże zaangażowanie w działalność kulturalną władz gminnych, sołeckich oraz szkół podstawowych,</p> <p>Istniejąca infrastruktura kultury m.in. Amfiteatr w Milówce,</p> <p>Organizowane cykliczne imprezy</p>	<p>Nie wystarczające środki na finansowanie działalności kulturalnej realizowanej na terenie Gminy</p>	<p>Możliwości finansowania środkami zewnętrznymi w tym UE działań kulturalnych.</p>	<p>Trendy wśród młodzieży dotyczące spędzania wolnego czasu – zanikające zainteresowanie udziałem w kulturze kosztem telewizji, komputera itp.</p>

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

3.	Turystyka	<p>Atrakcyjny turystycznie obszar Gminy,</p> <p>Szlaki turystyczne, trasy rowerowe,</p> <p>Zabytki zlokalizowane na terenie Gminy,</p>	<p>Nie wystarczająca ilość atrakcji turystycznych,</p> <p>Nie wystarczająca promocja Gminy i poszczególnych miejscowości,</p> <p>Nie wystarczająca jakość infrastruktury około turystycznej,</p> <p>Nie wystarczające oznakowanie atrakcji turystycznych na terenie Gminy,</p> <p>Zły stan szlaków turystycznych,</p>	<p>Wzrost zainteresowania aktywnymi formami spędzania wolnego czasu,</p> <p>Inicjatywy przedsiębiorców w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej.</p>	
4.	Transport	<p>Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa,</p> <p>Szereg firm świadczący usługi transportu zbiorowego,</p> <p>Dobrej jakości przystanki autobusowe,</p>	<p>Miejsca o nie wystarczającej dostępności do komunikacji publicznej,</p> <p>Problemy z komunikacją w weekendy i święta,</p>	<p>Wprowadzenie ustawy o transporcie publicznym</p>	<p>Niskie zainteresowanie prywatnych przewoźników w rozwoju i dostosowaniu oferty do potrzeb mieszkańców</p>
5.	Drogi (w tym parkingi i pozostała infrastruktura)	<p>Większość dróg gminnych w dobrym stanie,</p>	<p>Miejscowe problemy w jakości dróg gminnych i powiatowych,</p> <p>Wysokie zagrożenie występujące na skrzyżowaniu drogi krajowej 69 i ulicy Krzywej (droga na Kamesznicę)</p>	<p>Kontynuacja projektu kanalizacji Gminy – w konsekwencji remont dróg wzdłuż których będzie budowana kanalizacja.</p>	<p>Problem z brakiem uregulowania kwestii własności części dróg gminnych.</p>

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

			Duży ruch samochodowy na drodze DK69 w związku z brakiem odcinka drogi S 69 Przybędza- Milówka		
6.	Informatyzacja	<p>Wdrożony system elektronicznych usług publicznych oferowany przez Urząd Gminy,</p> <p>Zadawalający dostęp do Internetu na terenie Gminy,</p>	Ograniczenia finansowe niektórych mieszkańców w zakresie możliwości korzystania z dostępu do Internetu,	Możliwość pozyskania środków na dostęp do Internetu dla osób wykluczonych cyfrowo,	<p>Zmiany prawne zwiększające obowiązki w zakresie świadczenia usług informatycznych,</p> <p>Rosnące zagrożenie tzw. e-terroryzmem powodujące zwiększenie nakładów na zabezpieczenia systemów informatycznych,</p>
7.	Ochrona środowiska	<p>Gmina o wysokim stopniu skanalizowania,</p> <p>Dobrze działający system gospodarowania odpadami komunalnymi,</p> <p>W dużej części budynki publiczne były poddane termomodernizacji,</p>	<p>Wysokie zanieczyszczenie powietrza wynikające z niskiej emisji w tym poprzez ogrzewanie nie ekologicznymi surowcami,</p> <p>Incydentalne usuwanie popiołu do potoków,</p> <p>Dziki wysypiska powstałe z powodów wyrzucania śmieci przez przyjezdnych,</p> <p>Usuwanie wody skażonej ze zbiorników retencyjnych zlokalizowanych w ciągu drogi</p>	<p>Dostępne środki finansowych z zewnętrznych źródeł,</p> <p>Zmiany w prawie wpływające na wymuszanie proekologicznych zachowań,</p> <p>Rozwój nowoczesnych technologii łączących ekologię z ekonomią (np. OZE)</p>	<p>Zmiany klimatu powodujące gwałtowne zjawiska pogodowe mające wpływ na niszczenie środowiska naturalnego,</p> <p>Nastawienie ludności w stosunku do proekologicznych zachowań,</p> <p>Biurokracja utrudniająca realizację zadań poprawiających stan środowiska naturalnego,</p> <p>Szkody wyrządzane przez dziką zwierzynę,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

			<p>ekspresowej na poniższe grunty,</p> <p>Istniejące budynki ocieplone materiałami zawierającymi azbest,</p> <p>Problemy z dostępem do przyłączy wodociągowych – okresowe problemy z dostępem do wody bieżącej ze źródeł i studni,</p> <p>Brak sieci gazowniczej</p>		
8.	Ochrona zdrowia	Dostęp do podstawowej opieki lekarskiej, a także do części specjalistycznej,	<p>Zbyt mała dostępność badań profilaktycznych,</p> <p>Zbyt mała dostępność do usług stomatologicznych – refundowanych z NFZ,</p> <p>Brak stacjonującego pogotowia ratunkowego na terenie Gminy</p>	Istniejąca możliwość dofinansowania infrastruktury ochrony zdrowia oraz programów profilaktycznych	Niewielkie zainteresowania klinik specjalistycznych inwestowaniem na terenie Gminy
9.	Administracja	<p>Dobry dostęp do Urzędu Gminy,</p> <p>W ramach pracy urzędu udostępnione elektroniczne usługi publiczne,</p>	Ograniczone fundusze na realizację wielu zadań należących do Administracji	<p>Możliwość uzyskania wsparcia w realizacji projektów poprawiających funkcjonowanie administracji,</p> <p>Rozwój nowoczesnych systemów komunikacji Urząd – Petent</p>	Zwiększające się obciążenia administracji wynikające z narzuconych przez Państwo obowiązków

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

10.	Szkolnictwo	Dobry stan budynków szkół publicznych, Wysoki poziom szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego. Aktywność poza szkolna w zakresie m.in. organizacji imprez kulturalnych	Nie wystarczająca ilość miejsc przedszkolnych oraz żłobków, Ograniczone środki finansowania działalności edukacyjnej, Nie wystarczająca ilość placów zabaw	Rozwój nowoczesnych metod nauki/ wychowania, Możliwości współfinansowania inwestycji środkami UE oraz innymi publicznymi	Niskie zaangażowanie dzieci i młodzieży w zajęcia pozaszkolne, Niż demograficzny,
11.	Zabytki	Zadawalający stan zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy,	Prywatna własność części zabytków co ogranicza możliwości rewitalizacji środkami publicznymi	Możliwości współfinansowania restauracji i rewitalizacji środkami UE oraz innymi publicznymi	Rosnące wymagania Konserwatora Zabytków, ograniczające możliwości restauracyjne i zwiększające koszty prac
12.	Gospodarka	Rozwijająca się gospodarka turystyczna i agroturystyczna,	Poza przemysłem turystycznym i usługowym niski stopień uprzemysłowienia Gminy, Mała ilość terenów przemysłowych w MPZP	Możliwość dofinansowania rozwoju działalności gospodarczej środkami Funduszy Europejskich	Ograniczenia w inwestycjach firm wynikające z przepisów prawa, zwłaszcza ochrony środowiska naturalnego, Braki w wykształceniu zawodowym młodych ludzi ograniczające ich w tworzeniu konkurencyjnej działalności, Emigracja młodzieży dobrze wykształconej
13.	Bezpieczeństwo	Niska przestępczość,	Brak jednostki policji na terenie	Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na sfinansowanie	Zwiększający się ruch samochodów ciężarowych

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

		Prężnie działające OSP na terenie Gminy,	Gminy, Nie wystarczające wyposażenie OSP, Nie wystarczająca ilość chodników wzdłuż ruchliwych dróg, Istniejące niebezpieczne skrzyżowania, Miejscowy brak zabezpieczeń rowów i nasypów wzdłuż dróg (tzw. barier energochłonnych)	projektów poprawiających wyposażenie OSP. Pozytywny trend wśród młodzieży w zakresie angażowania się w lokalne instytucje bezpieczeństwa (OSP)	zwiększających zagrożenie tak dla ludzi jak i środowiska naturalnego, Zmieniające się środowisko naturalne wskutek czego pojawiające się nowe i pogłębione zagrożenia,
14.	Rolnictwo	Rozwój hodowli owiec, Rozwój rolnictwa ekologicznego	Duży odsetek nieużytków, Mała opłacalność działalności rolniczej, Problemy z dziką zwierzyną, niszczącą pola uprawne, Rozdrobnienie pól uprawnych co wpływa na nie opłacalność ich wykorzystywania, Trudny pod kątem ukształtowania terenu, teren pod uprawy,	Dofinansowanie gospodarstw rolnych środkami UE, Rozwój agroturystyki i trendy w zakresie zdrowej żywności	Spadające zainteresowanie rolnictwem i pracą na roli,

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

15.	Dostępność rynku pracy	<p>Bliskość Żywca i granicy Państwa, przez co możliwość pracy w większych ośrodkach,</p> <p>Łatwy i bezproblemowy dojazd do Bielska- Białej w związku z otwarciem drogi S 69 Żywiec- Bielsko</p>	<p>Ograniczone możliwości co do powstania zakładów pracy z uwagi na lokalizację Gminy na terenie górskim,</p> <p>Utrudniony dojazd środkami komunikacji publicznej w godzinach nocnych (po 22 – dojazd na nocną zmianę i z drugiej zmiany),</p> <p>Zbyt krótkie godziny funkcjonowania świetlic szkolnych,</p>	<p>Budowa S69 dająca możliwość sprawnego dotarcia do większych miejscowości i miejsc pracy,</p> <p>Środki UE na szkolenia i powstawanie przedsiębiorstw</p>	<p>Trendy w zakresie emigracji zarobkowej,</p> <p>Nie efektywny system szkolenia zawodowego</p>
-----	-------------------------------	--	--	---	---

MISJA i WIZJA

Misja Gminy Milówka

Misję Gminy Milówka można syntetycznie ująć w trzech słowach, będących kluczem do opisu pożądanej, przyszłej sytuacji tego obszaru. Brzmiały one: Bezpieczeństwo, turystyka, kultura.

Misją Gminy Milówka jest optymalne wykorzystanie jej zasobów i walorów, celem uzyskania warunków, sprzyjających systematycznemu i harmonijnemu rozwojowi całego obszaru gminy, jako terenu atrakcyjnego pod względem turystycznym. Konsekwencją właściwej i efektywnej realizacji misji gminy będzie przyciągnięcie na teren Gminy Milówka bardziej intensywnego, w porównaniu do stanu obecnego ruchu turystycznego. Ruch ten, koncentrujący się na obszarze gminy przez większą część roku (w miesiącach letnich, zimowych, a także w wybranych okresach wiosną i jesienią) jest przez samorząd gminy postrzegany jako potencjalne źródło dochodów jej mieszkańców, którzy już obecnie zajmują się obsługą turystów, wybierających teren Milówki jako miejsce uprawiania sportu, turystyki pieszej, konnej, rowerowej, czy odpoczynku i rekreacji. Gminę charakteryzują niezwykle atrakcyjne, unikatowe w licznych przypadkach uwarunkowania naturalne, predysponujące ten obszar do koncentracji ruchu turystycznego. Wymagają one jednakże ochrony, wypracowania i wdrożenia właściwych zasad ich udostępniania, użytkowania oraz efektywnej, wielokierunkowej promocji w skali regionu. Samorząd gminy czuje się odpowiedzialny za wiele spośród wymienionych zadań i postrzega ich realizację za swoją misję na najbliższą dekadę.

Dodatkowym, równorzędnym w stosunku do powyższego elementem misji gminy jest zapewnienie jej mieszkańcom szeroko pojętego bezpieczeństwa – zamieszkiwania, prowadzenia ich gospodarstw domowych, przedsiębiorstw, sprzyjającego realizacji ich długoterminowych planów i zamierzeń, związanych z terenem gminy. Efektem prawidłowej realizacji tego zakresu misji gminy będzie zapewnienie mieszkańcom gminy na jej terenie warunków, skłaniających ich do postrzegania Milówki jako docelowego miejsca zamieszkiwania. Dzięki realizacji zadań, wskazywanych przez niniejszą strategię jako priorytetowe w obszarze bezpieczeństwa oczekuje się zmniejszenia liczby osób

podejmujących decyzję o opuszczeniu Milówki i wyborze innej lokalizacji, jako docelowego miejsca zamieszkania, większej dynamiki w obszarze realizacji indywidualnych inicjatyw, związanych z budownictwem mieszkaniowym, rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy – przede wszystkim w obrębie sektora obsługi ruchu turystycznego, czy nawet przyciągnięcia do Milówki mieszkańców innych ośrodków, przede wszystkim miast, którzy są zainteresowani zmianą miejsca zamieszkania – wyborem atrakcyjnego, pozamiejskiego terenu, jako miejsca prowadzenia gospodarstwa domowego.

Osobny zakres misji Gminy Milówka to zachowanie dla przyszłych pokoleń wyjątkowych i szczególnych elementów lokalnej spuścizny kulturowej – sztuki ludowej, kultury, folkloru, tradycji, obrzędów, etc. Kulturowe bogactwo to jedna z cech charakterystycznych Gminy Milówka. Jest ono niezwykle istotnym elementem identyfikującym mieszkańców z terenem gminy, do którego osoby te są przywiązane, cenią go, szanują, postrzegają jako wyjątkowe dziedzictwo, warte kultywowania i zachowania dla przyszłości. Co ważne i istotne liczna grupa mieszkańców już jest aktywnie zaangażowana w kultywowanie spuścizny kulturowej obszaru gminy, podejmowane przez te osoby wysiłki wymagają jednakże zintegrowania, wsparcia, systematycznego stymulowania. Samorząd Milówki dostrzega tę potrzebę i jest świadomy jej rangi oraz wagi z punktu widzenia lokalnej społeczności. Wyrazem tego jest uwzględnienie powyższej roli samorządu w sformułowanej na najbliższą dekadę misji Gminy Milówka.

Wizja Gminy Milówka

Gmina Milówka w roku 2025 to obszar zamieszkiwany przez grupę ponad 10-ciu tys. mieszkańców. Są to osoby usatysfakcjonowane z zamieszkiwania na terenie Milówki, identyfikujące się z nim, jako miejscem pochodzenia, co istotne wiążące z nim swoje plany przyszłościowe. Milówka jest w 2015 r. Gminą wysoko ocenianą, jako miejsce zamieszkiwania przez mieszkańców, a także przez osoby wodzące się z gmin sąsiednich. Gmina ta jest często brana pod uwagę, jako potencjalne, ewentualne - docelowe miejsce zamieszkiwania, przez osoby planujące przeprowadzkę (zarówno z terenów miejskich, jak i wiejskich Województwa Śląskiego). Na rynku nieruchomości utrzymuje się zainteresowanie

działkami z terenu Gminy, co jest dowodem pozytywnego postrzegania tego obszaru w skali regionu.

Mieszkańcy gminy wysoko oceniają warunki panujące na jej terenie – z punktu widzenia:

- Codziennego funkcjonowania gospodarstw domowych – dostępu do różnego rodzaju infrastruktury, m.in. komunalnej, czy szeroko pojętej infrastruktury, przekładającej się na jakość i komfort codziennego życia,
- Możliwości regularnego dojeżdżania z terenu gminy do innych, znajdujących się w sąsiedztwie ośrodków regionu (przede wszystkim do Żywca i Bielska-Białej), dzięki infrastrukturze drogowej / infrastrukturze transportowej, czy komunikacyjnej,
- Warunków wychowywania dzieci na terenie Gminy – możliwości sprawowania nad nimi opieki, posyłania do placówek edukacyjnych, kształcenia, zapewniania atrakcyjnych możliwości uczestnictwa w pozaszkolnych, dodatkowych formach zajęć,
- Możliwości w zakresie rekreacji, uprawiania na terenie Gminy różnorodnych dyscyplin sportu / aktywności fizycznej, rozwijania indywidualnych pasji i zainteresowań, poprzez członkostwo w prężnie działających, wspieranych przez Samorząd organizacjach społecznych i pozarządowych,
- Dostępu do infrastruktury ochrony zdrowia – nie tylko podstawowej, lecz także specjalistycznej, czy infrastruktury zapewniającej możliwość sprawowania wysokiej jakości opieki nad osobami starszymi,
- Utrzymywanej, chronionej, kultywowanej na terenie Gminy lokalnej spuścizny kulturowej,
- Prowadzenia na terenie Gminy działalności gospodarczej, przede wszystkim w sektorze obsługi ruchu turystycznego.

Gmina Milówka w 2025 r. jest terenem bezpiecznym. Swoje bezpieczeństwo gmina zawdzięcza podjętym i zrealizowanym przez samorząd zadaniom i działaniom, z zakresu gospodarki tak wodami płynącymi, znajdującymi się na jej terenie, jak również wodami opadowymi i roztopowymi, których obszar gminy przyjmuje każdego roku znaczne ilości. W latach 2016 – 2025 z powodzeniem przeprowadzono zadania takie jak regulacja wybranych cieków / potoków, budowa progów wodnych, czy wydzielenie terenów, kwalifikujących się jako zalewowe i zagospodarowanie ich jako poldery, gwarantujące gminie bezpieczeństwo na

okoliczność wystąpienia powodzi. Bezpieczeństwo powodziowe gminy zostało także osiągnięte dzięki poprawie warunków funkcjonowania oraz rozbudowie gminnej sieci kanalizacji burzowej. Dzięki podjętym w tym zakresie działaniom gminny system rowów jest drożny, z łatwością przejmuje ogół wód opadowych i roztopowych z powierzchni ciągów komunikacyjnych i placów oraz po wstępnym oczyszczeniu odprowadza je do właściwych odbiorników. Czynne bezpieczeństwo gminy zapewnia sieć dobrze wyposażonych strażnic i posterunków Ochotniczej Straży Pożarnej – organizacja ta dysponuje nowoczesnymi pojazdami, sprawnym i efektywnym sprzętem, szybko dociera w miejsce wezwań, podejmuje skuteczne działania. Gmina systematycznie współpracuje z Górskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, jako organizacją gwarantującą natychmiastowe niesienie pomocy w terenach trudno dostępnych, których na obszarze Milówki nie brakuje.

Dostępność Gminy jest w 2025 r. zapewniona przez wysokiej jakości infrastrukturę drogową, charakteryzującą się parametrami adekwatnymi do nasilenia ruchu samochodowego i pieszego na tym obszarze. Oddanie do użytku tej infrastruktury jest rezultatem sprawnej i efektywnej działalności inwestycyjnej Samorządu Gminy (w zakresie przebudowy dróg gminnych oraz obiektów inżynierskich, znajdujących się w ciągach tych dróg), a także systematycznej współpracy Gminy Milówka z podmiotami, odpowiedzialnymi za utrzymanie, jakość i parametry ciągów drogowych wyższych kategorii (przede wszystkim dróg powiatowych). Do 2025 r. możliwe stało się wyeliminowanie czynników, najczęściej utrudniających ruch drogowy na terenie Gminy, do których należały:

- Kolizyjne skrzyżowania (zagrożające niebezpiecznymi wypadkami i kolizjami drogowymi),
- Obiekty inżynierskie – przede wszystkim mosty, o ograniczonej, w stosunku do potrzeb nośności,
- Przejazdy kolejowe – spowalniające ruch na terenie Gminy, zagrożające paraliżem komunikacyjnym w przypadkach wystąpienia szczególnych zagrożeń.

Ruch pieszy jest skutecznie odseparowany od ruchu samochodowego, poprzez sieć wygodnych, dostosowanych do potrzeb mieszkańców i turystów ciągów pieszych. Zarówno mieszkańcy, jak też osoby czasowo przebywające na terenie Gminy mają zagwarantowaną możliwość sprawnego, wygodnego i co najważniejsze bezpiecznego przemieszczania się pomiędzy centrum Milówki, a pozostałymi sołectwami – Nieleddwią, Szarem, Kamesznicą, czy Lalikami. Na przedłużeniach poszczególnych ciągów znajdują się prawidłowo wytyczone

przejścia dla pieszych, wyposażone w niezbędne urządzenia, gwarantujące bezpieczeństwo ruchu. W wybranych lokalizacjach na terenie Gminy (miejsca cechujące się frekwencją mieszkańców i osób przyjezdnych) zapewnione są dogodne warunki parkowania pojazdów – zgodnie z przepisami o ruchu drogowym. Drogi są prawidłowo odwodnione, co przekłada się na długi okres ich bezusterkowej eksploatacji, trwałość, a także ograniczone koszty, związane z naprawami i remontami okresowymi. Wody opadowe i roztopowe są ujmowane w drożny system rowów, lub w kolektory kanalizacji deszczowej (w zależności od konkretnej lokalizacji). Dzięki sieci dróg lokalnych dobrze dostępny jest ogół terenów, znajdujących się w Gminie, także działki budowlane, szlaki i atrakcje turystyczne, czy najnowsze obiekty. Drogi przebiegające przez teren gminy są oświetlone siecią latarni, zasilanych energią, uzyskiwaną ze źródeł odnawialnych, co korzystnie przekłada się na koszty funkcjonowania tego systemu.

Dzięki współpracy Samorządu Milówki z gminami ościennymi oraz pozostałymi gminami z terenu powiatu żywieckiego, a także współpracy z podmiotami świadczącymi usługi przewozu osób na zasadach komercyjnych mieszkańcy tego terenu mają zapewniony dostęp do komunikacji zbiorowej, o adekwatnej do ich oczekiwań jakości. Komunikacja ta kursuje regularnie (w stronę Żywca oraz Bielska-Białej) świadczone przez nią usługi są akceptowalne społecznie. Gmina przebudowała lokalną sieć przystanków autobusowych, wybudowała duże, wygodne dla mieszkańców centrum przesiadkowe, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie infrastruktury PKP oraz drogi 69. Oddanie do użytków tych lokalizacji było bodźcem rozwojowym dla podmiotów, świadczących usługi, związane z przewozem osób po terenie regionu, przełożyło się korzystnie na ceny, dostępność i jakość tych usług.

Większość lokalizacji na terenie Milówki ma zapewniony dostęp do podstawowych elementów infrastruktury komunalnej – wodociągu, kanalizacji sanitarnej oraz sieci energetycznej. Podjęte zostały działania nakierowane na budowę na terenie gminy gazowej sieci rozdzielczej, gwarantującej możliwość ogrzewania budynków z wykorzystaniem ekologicznego paliwa. Koszty zarówno przyłączenia do wymienionych mediów, jak też ich eksploatacji są akceptowalne społecznie i konkurencyjne w stosunku do pozostałych lokalizacji w skali regionu. Sprawnie działa system odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców, odpady te przekazywane są przez wyspecjalizowane w tym zakresie przedsiębiorstwo do regionalnej instalacji ich zagospodarowania (sortowania, kompostowania).

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Na terenie Gminy, w 2025 r. bardzo dobrze funkcjonuje system sprawowania opieki nad dziećmi oraz sieć placówek edukacyjnych. Dzieci najmłodsze mają zapewniony dostęp do żłobka. Wszystkie dzieci z terenu Gminy objęte są wysokiej jakości opieką przedszkolną, przygotowującą je w dobry sposób do pierwszego etapu edukacji w szkołach podstawowych. Poziom nauczania w placówkach edukacyjnych jest wysoki – zarówno w szkołach podstawowych, jak i w gimnazjach oraz szkole średniej w Milówce – Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Milówce. Wysoki odsetek uczniów kontynuuje naukę na terenie gminy ZSOiT im. M. Konopnickiej w Milówce oraz w wybranych szkołach średnich w regionie (najczęściej w Żywcu oraz w Bielsku-Białej). W placówkach edukacyjnych wdrożony jest efektywny system doradztwa zawodowego. Uczniowie mają możliwość korzystania ze specjalistycznych pracowni, wysokiej jakości infrastruktury sportowej, a także infrastruktury podstawowej, takiej jak: stołówki, jadalnie, szatnie, świetlice, etc. Zrealizowano szereg inwestycji, związanych z udostępnianiem nowej infrastruktury sportowej i podwyższaniem jakości infrastruktury już istniejącej, w tym: wybudowano bieżnię sportową oraz bieżnię do skoku w dal przy Orliku w Kamesznicy, zmodernizowano boisko sportowe w Kamesznicy, zmodernizowano boisko sportowe przy szkole podstawowej w Lalikach, wraz z oddaniem do użytku siłowni, wybudowano boisko do siatkówki plażowej w Nieledwi, wybudowano boisko do siatkówki w Szarem. W placówkach edukacyjnych na terenie Gminy Milówka działa system profilaktyki zdrowotnej, przede wszystkim stomatologicznej.

Wysoko oceniane jest bezpieczeństwo przebywania na terenie Gminy. Ogół punktów, charakteryzujących się frekwencją mieszkańców, czy osób przyjezdnych, objęty jest wysokiej jakości monitoringiem wizyjnym. Czasy docierania służb i straży, odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, ład i porządek publiczny na terenie Gminy uległy optymalizacji – m. in. dzięki poprawie parametrów wybranych ciągów komunikacyjnych, eliminacji kolizyjnych skrzyżowań, etc.

W kultywowanie lokalnej spuścizny kulturowej zaangażowana jest Gmina, wspólnie z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, prowadzącymi działalność na jej terenie. Organizacje te mogą stale liczyć na wsparcie Gminy w zakresie ich statutowej działalności. Ośrodkiem odpowiedzialnym za sprawną organizację życia kulturalnego na wysokim poziomie jest Gminy Ośrodek Kultury w Milówce. Infrastruktura, którą dysponuje GOK nie jest jedyną infrastrukturą kultury na terenie gminy – oprócz niej dostępne dla mieszkańców są takie obiekty jak zmodernizowane i dostosowane do współczesnych oczekiwań kino Tęcza w

Milówce, scena wraz z zapleczem i placem pod kamieniołomem w Kamesznicy, scena wraz z zapleczem w Lalikach, czy zadaszona scena do organizacji różnego rodzaju imprez kulturalnych w Szarem. Kalendarz imprez, organizowanych przez tę organizację jest bogaty, opracowany z myślą o uczestnictwie w tych imprezach osób przyjeżdżających na teren gminy w celach związanych z wypoczynkiem i rekreacją. Wiele uwagi poświęcono także kwestiom, związanym z zachowaniem w dobrym stanie materialnych elementów lokalnej spuścizny kulturowej – renowacji poddano Krzyż Grunwaldzki, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół niego, podobne działania przeprowadzono przy pomniku w Kamesznicy, renowacji poddano znajdujące się na terenie gminy kapliczki (w tym kaplicę na Pochodzitej) oraz uczęszczane miejsca pamięci i kultu religijnego.

Korzystnym przemianom uległ krajobraz Gminy, z punktu widzenia możliwości spędzania na jej terenie wolnego czasu, uprawiania sportu, rekreacji. Gmina jest nasycona różnego rodzaju atrakcjami, przesądzającymi o tym, że jest coraz częściej odwiedzana przez osoby przyjeżdżające na jej teren z Bielska-Białej, Żywca, czy pozostałych ośrodków miejskich Górnego Śląska. Choć nie są to duże, spektakularne elementy infrastruktury, to są one dostrzegane i cenione przez osoby odwiedzające Milówkę, przede wszystkim w okresie weekendu. Należą do nich:

- Centrum sportowo – rekreacyjne w Milówce – pływalnia, lodowisko, kręgielnia, siłownia,
- Sieć atrakcyjnie zlokalizowanych, połączonych ze sobą ścieżek rowerowych – m.in. wzdłuż rzeki Soły, w kierunku Krzyża Grunwaldzkiego,
- Sieć siłowni zewnętrznych i placów zabaw dla dzieci,
- Ściana wspinaczkowa,
- Kąpielisko sezonowe nad potokiem Bystra,
- Sieć ogólnodostępnych boisk sportowych, dostępnych także dla osób przyjezdnych,
- Miejsca biwakowania, wyposażone w wiaty, altany, ławki, stojaki na rowery – oświetlone i objęte systemem monitoringu,
- Punkty i platformy widokowe, w tym wieża widokowa na granicy Szarego, Lalik i Kamesznicy,
- Zjeżdżalnia linowa przy kaplicy w Szarem,
- Sieć szlaków do pieszych wędrówek – oznakowana, wydzielona, wyposażona w niezbędną infrastrukturę.

Z punktu widzenia rekreacji i turystyki Gmina jest wybierana najczęściej przez osoby zainteresowane wędrowkami pieszymi, jazdą konną, jazdą na rowerze, uprawianiem nordic walking, etc. Dzięki efektywnym wysiłkom Samorządu, nakierowanym na tworzenie na terenie Gminy warunków atrakcyjnych dla turystów, wraz z upływem czasu Milówka staje się terenem bardziej nasyconym, w porównaniu do stanu z 2015 r. usługami: gastronomicznymi i noclegowymi – przede wszystkim w zakresie agroturystyki. Działalność w sektorze obsługi ruchu turystycznego na terenie gminy staje się opłacalna i rentowna, z każdym rokiem przybywa zarówno podmiotów gospodarczych, aktywnych w tym obszarze, jak również miejsc pracy, dostępnych dla mieszkańców gminy.

Zrealizowano inwestycje, które w wyraźny sposób przekładają się na podniesienie walorów estetycznych terenu gminy: zrewitalizowano park wraz z dworkiem w Kamesznicy, kamieniołom „Na Cyplu w Kamesznicy” oraz w atrakcyjny sposób zagospodarowano przestrzeń publiczną znajdującą się pomiędzy Urzędem Gminy, Szkołą Podstawową, a GOK w Milówce, nadając temu obszarowi nowe, pożądane przez społeczność lokalną funkcje. Dzięki zrealizowanym inwestycjom z tego zakresu teren gminy wyraźnie zyskał na walorach estetycznych i funkcjonalnych.

Określone działania zostały zaplanowane i zrealizowane w obrębie problematyki, jaką jest dostęp mieszkańców gminy do infrastruktury ochrony zdrowia. W 2025 r. mieszkańcy gminy mają zapewniony dostęp nie tylko do podstawowych usług zdrowotnych, świadczonych przez przychodnie lekarzy rodzinnych, lecz także do usług świadczonych przez lekarskie gabinety specjalistyczne oraz przychodnie rehabilitacyjne. Rewitalizacji poddany został budynek ośrodka zdrowia w Kamesznicy wraz z jego otoczeniem. Ważnym dla społeczności lokalnej przedsięwzięciem było oddanie do użytku ośrodka, świadczącego usługi związane z opieką nad osobami starszymi – mieszkańcami gminy. Początkowo była to opieka krótkoterminowa, dzienna, następnie opieka permanentna.

Samorząd Milówki utrzymuje ciągły kontakt z mieszkańcami Gminy – także za pośrednictwem swoich jednostek organizacyjnych. Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do wysokiej jakości, szybko świadczonych usług publicznych – w tym także za pośrednictwem Internetu. Praca Urzędu jest przejrzysta (przede wszystkim w zakresie zasad wydatkowania środków publicznych) oraz wysoko oceniana przez mieszkańców, z uwagi na jej efektywność (głównie w obszarze sprawnej realizacji zadań inwestycyjnych, uznawanych w Gminie za pilne i ważne). Urząd Gminy, jako obiekt użyteczności publicznej stał się bardziej dostępny dla osób niepełnosprawnych – wyeliminowane zostały bariery architektoniczne,

uniemożliwiające korzystanie z niego przez osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, a także rozbudowany. Dzięki przebudowie urzędu możliwe jest podejmowanie się przez tę instytucję rozmaitych działań, realizowanych przy udziale mieszkańców.

Cele strategiczne, cele operacyjne, propozycje zadań.

CEL GŁÓWNY: <i>Zapewnienie mieszkańcom tego terenu możliwie najlepszych, oczekiwanych przez nich warunków codziennego życia i prowadzenia ich gospodarstw domowych, a także zapewnienie Milówce możliwości przyciągania i obsługi na jej terenie bardziej intensywnego, aniżeli dotychczas ruchu turystycznego.</i>			
Cel strategiczny I. Zapewnienie Gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa	Cel strategiczny II. Utworzenie na terenie Gminy warunków sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego	Cel strategiczny III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy:	Cel strategiczny IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości
Cele operacyjne, w ramach celu strategicznego nr 1: <u>1. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe Gminy:</u> a) Efektywne zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych. b) Mała retencja – zabezpieczenie, przygotowanie i	Cele operacyjne, w ramach celu strategicznego nr 2: <u>1. Budowa obiektów infrastruktury około turystycznej:</u> <u>2. Budowa otwartych obiektów infrastruktury sportowej.</u> <u>3. Poprawa dostępności istniejących na terenie gminy atrakcji turystycznych:</u>	Cele operacyjne, w ramach celu strategicznego nr 3: <u>1. Infrastruktura drogowa:</u> a) budowa ciągów pieszych, b) likwidacja kolizyjnych skrzyżowań, c) podniesienie jakości połączeń drogowych, znajdujących się na terenie Gminy,	Cele operacyjne, w ramach celu strategicznego nr 4: <u>1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, aktywnymi na terenie Gminy</u> a) Wsparcie Gminy dla organizacji zaangażowanych w kultywowanie oraz promocję tradycji (np. KGW, OSP),

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

<p>prawidłowe zagospodarowanie terenów zalewowych,</p> <p><u>2. Zabezpieczenie przeciwpożarowe Gminy:</u></p> <p>a) Wyposażenie jednostek w nowoczesny sprzęt ratowniczy i gaśniczy, w tym pojazdy bojowe</p> <p>b) Podniesienie standardu strażnic OSP.</p>	<p><u>4. Intensywna promocja Gminy Milówka, jako terenu atrakcyjnego pod względem turystycznym.</u></p> <p><u>5. Ścieżki rowerowe, jako element wizerunku Gminy przyciągający turystów,</u></p> <p><u>6. Pola namiotowe, biwakowe, jako miejsca obsługi ruchu turystycznego, koncentrującego się na terenie Gminy,</u></p> <p><u>7. Wsparcie podmiotów, deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Gminy, w sektorze obsługi ruchu turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem usług gastronomicznych</u></p> <p><u>8. Współpraca z innymi JST z terenu powiatu żywieckiego, w zakresie wspólnej obsługi ruchu</u></p>	<p>d) zapewnienie możliwości parkowania pojazdów, w wybranych miejscach na terenie Gminy,</p> <p>e) współpraca z Powiatem Żywieckim w zakresie poprawy jakości wybranych połączeń drogowych na terenie Gminy</p> <p>f) budowa infrastruktury, umożliwiającej rozwój transportu zbiorowego.</p> <p><u>2. Infrastruktura ochrony środowiska:</u></p> <p>a) wykorzystanie OZE, m. in. na potrzeby funkcjonowania sieci oświetlenia na terenie Gminy,</p> <p>b) wdrożenie programu likwidacji niskiej emisji,</p> <p>c) likwidacja / utylizacja całości eternitu, znajdującego się na terenie Gminy.</p>	<p>b) Wsparcie Gminy dla organizacji propagujących sport i związany z tym zdrowy styl życia,</p> <p>c) Wsparcie Gminy dla organizacji zaangażowanych w kulturę, życie kulturalne, zapewnianie mieszkańcom szerokiego dostępu do kultury,</p> <p><u>2. Rozwój zasobów ludzkich</u></p> <p>a) Zwiększenie zakresu zajęć pozalekcyjnych w szkołach,</p> <p>b) Organizacja doradztwa szkolnego – zawodowego i psychologicznego,</p> <p>c) Wsparcie organizacji zaangażowanych w edukację / rozwój zasobów ludzkich na terenie Gminy w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych, niezbędnych do finansowania kosztów ich działalności,</p>
---	---	--	--

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

	<p><u>turystycznego, koncentrującego się w regionie,</u></p> <p><u>9. Wykorzystanie geotermii na potrzeby rozwoju sektora obsługi ruchu turystycznego na terenie Gminy</u></p>	<p><u>3. Infrastruktura edukacyjna:</u></p> <p>a) zapewnienie wysokiej jakości opieki przedszkolnej wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym z terenu Gminy,</p> <p>b) zapewnienie wysokiej jakości, odpowiadającej współczesnym standardom opieki nad najmłodszymi dziećmi mieszkańców Gminy – żłobek.</p> <p>c) wysokiej jakości przyszkolna infrastruktura sportowa</p> <p><u>4. Infrastruktura ochrony zdrowia:</u></p> <p>a) Zapewnienie mieszkańcom szerszego, w stosunku do obecnego dostępu do infrastruktury specjalistycznej opieki zdrowotnej,</p> <p>b) Zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury opieki nad osobami starszymi,</p>	<p>d) Efektywny system opieki społecznej na terenie Gminy</p> <p>- Utrzymywanie bliskiego kontaktu z mieszkańcami – dobre rozpoznanie potrzeb mieszkańców oraz potencjalnych obszarów oczekiwanego wsparcia,</p> <p>- Efektywne przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie osób faktycznie zagrożonych tym zjawiskiem,</p> <p><u>3. Tworzenie wysokiej jakości infrastruktury kultury na terenie Gminy Milówka</u></p> <p><u>4. Zachowanie dla przyszłych pokoleń szczególnych elementów materialnego dziedzictwa kulturowego Gminy</u></p>
--	--	---	--

		<p>c) Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług rehabilitacyjnych.</p> <p><u>5. Infrastruktura społeczna</u></p> <p>a) Tworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu przez mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,</p> <p>b) Poprawa jakości, atrakcyjności i dostępności infrastruktury Gminnego Ośrodka Kultury,</p> <p>c) Tworzenie na terenie Gminy Centrów Integracji Społecznej w sołectwach,</p> <p>d) Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci szerokopasmowej - @</p> <p>e) Zapewnienie mieszkańcom, znajdującym się w szczególnej sytuacji życiowej dostępu do</p>	
--	--	--	--

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

		<p>zasobów lokali komunalnych, socjalnych, f) Eliminacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, zwiększenie jakości, dostępności oraz powierzchni gminnych budynków użyteczności publicznej. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. <u>6. Podniesienie jakości, zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej na terenie Gminy.</u></p>	
--	--	--	--

Opis celów strategicznych; zadania w ramach celów.

I. Zapewnienie Gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa

Niniejszy cel jest wyrazem zaangażowania Samorządu Gminy Milówka w działanie, polegające na skutecznej eliminacji / minimalizacji poważnych zagrożeń, które pomimo rozwoju cywilizacyjnego i skoku technologicznego XXI w. stanowią istotne wyzwania. Są to zagrożenie powodzią oraz zagrożenie pożarem. W ramach realizacji założeń przedmiotowego celu gmina zamierza koncentrować swoje wysiłki w obszarze zagadnień takich jak: gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi, infrastruktura wód płynących oraz zapewnienie i utrzymanie najwyższej sprawności służb i straży odpowiedzialnych za szeroko rozumiane bezpieczeństwo na terenie Gminy – przede wszystkim gminnych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, a także Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. W ramach powyższego celu strategicznego, jakim jest zapewnienie Gminie Milówka wysokiego poziomu bezpieczeństwa sformułowano następujące cele operacyjne i odpowiadające im typy przedsięwzięć inwestycyjnych:

1. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe Gminy:

- c) Efektywne zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa sieci kanalizacji burzowej”
- „Budowa systemu melioracji wód opadowych poprzez system rowów”
- „Przebudowa gminnego systemu melioracji wód opadowych”

- d) Mała retencja – zabezpieczenie, przygotowanie i prawidłowe zagospodarowanie terenów zalewowych,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Utworzenie terenów zalewowych (polderów) w newralgicznych, z punktu widzenia bezpieczeństwa powodziowego miejscach gminy”

2. Zabezpieczenie przeciwpożarowe Gminy:

- c) Wyposażenie jednostek w nowoczesny sprzęt ratowniczy i gaśniczy, w tym pojazdy bojowe

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Zakup pojazdów ratowniczych na potrzeby gminnych jednostek OSP”
- „Zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby gminnych jednostek OSP”
- „Współpraca z GOPR, dyżurującym na terenie Gminy”

d) Podniesienie standardu strażnic OSP.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Przebudowa, rozbudowa, modernizacja strażnic gminnych jednostek OSP – sektory bojowe – OSP w Lalikach”

II. Utworzenie na terenie Gminy warunków sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego

Gmina Milówka to teren szczególnie atrakcyjny, z punktu widzenia jego wyjątkowych walorów – przyrodniczych i krajobrazowych. Możliwości obsługi ruchu turystycznego na terenie gminy, z punktu widzenia jej strategicznych zamiarów są niestety ograniczone – jest to związane przede wszystkim z niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą – około turystyczną, obsługi ruchu turystycznego, czy szeroko rozumianą infrastrukturą, przekładającą się na jakość i atrakcyjność pobytu na terenie Milówki. Z tego punktu widzenia w przeciągu rozpoczynającej się dekady kluczową kwestią jest radykalna poprawa sytuacji we wskazanym obszarze. Nastąpi to w drodze realizacji rozmaitych przedsięwzięć inwestycyjnych, których rezultatem będzie oddawanie do użytku infrastruktury użytkowanej bezpośrednio przez turystów, odwiedzających teren gminy. Cele operacyjne i typy przedsięwzięć inwestycyjnych, odpowiadające powyższemu celowi strategicznemu to:

1. Budowa obiektów infrastruktury około turystycznej:

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa kompleksów rekreacyjno- wypoczynkowych w Milówce – pływalnia, kręgielnia, siłownia, lodowisko”
- „Budowa ścianki wspinaczkowej w Milówce”
- „Budowa siłowni zewnętrznej przy kompleksie sportowym LKS w Milówce”
- „Budowa siłowni zewnętrznej obok kładki na potoku Bystra w Kamesznicy”
- „Zagospodarowanie naturalnego kąpieliska nad potokiem Bystra w Kamesznicy”
- „Budowa siłowni zewnętrznej w przysiółku Krutaki w Lalikach”

- „Budowa sektora wypoczynkowo – rekreacyjnego nad kaplicą w przysiółku Pawliczne w Lalikach”
- „Budowa skweru wypoczynkowego w Szarem”,
- „Budowa wieży widokowej Szare – Laliki – Kamesznica”,
- „Budowa zjeżdżalni linowej przy kaplicy w Szarem”,

2. Budowa otwartych obiektów infrastruktury sportowej.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa odkrytego basenu w Milówce”
- „Budowa boiska do siatkówki plażowej w Neledwii”,
- „Budowa boiska do siatkówki w Szarem”
- „Budowa bieżni i skoczni do skoku w dal obok kompleksu Orlik 2012 w Kamesznicy”
- „Budowa boiska trawiastego obok gimnazjum w Milówce”
- „Modernizacja boiska sportowego LKS w Milówce poprzez zmianę nawierzchni z trawy naturalnej na sztuczną trawę”

3. Poprawa dostępności istniejących na terenie gminy atrakcji turystycznych:

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Parking obok pomnika grunwaldzkiego”
- „Budowa kładki nad rzeką Sołą, wraz ze ścieżką do Krzyża Grunwaldzkiego”

4. Intensywna promocja Gminy Milówka, jako terenu atrakcyjnego pod względem turystycznym.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Wydanie przewodnika po Gminie Milówka”
- „Wydanie przewodników i folderów tematycznych”

5. Ścieżki rowerowe, jako element wizerunku Gminy przyciągający turystów.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Rozbudowa, wraz z poprawą atrakcyjności istniejącej ścieżki rowerowej w Milówce, wzdłuż rzeki Soły”

- „Budowa ścieżki rowerowej do Krzyża Grunwaldzkiego”

6. Pola namiotowe, biwakowe, jako miejsca obsługi ruchu turystycznego, koncentrującego się na terenie Gminy,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Milówka na cele turystyczne”

7. Wsparcie podmiotów, deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Gminy, w sektorze obsługi ruchu turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem usług gastronomicznych

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnych produktów rolnych”

8. Współpraca z innymi JST z terenu powiatu żywieckiego, w zakresie wspólnej obsługi ruchu turystycznego, koncentrującego się w regionie,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Wydanie wraz z gminami ościennymi wspólnego przewodnika po wspólnych atrakcjach turystycznych”
- „Budowa wspólnych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych”

9. Wykorzystanie geotermii na potrzeby rozwoju sektora obsługi ruchu turystycznego na terenie Gminy

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy:

Czynnikiem, który w większości przypadków przesądza o atrakcyjności danego terenu, z punktu widzenia tak jego mieszkańców, jak również odwiedzających go turystów jest dostępność różnego rodzaju infrastruktury – drogowej, ochrony środowiska, komunalnej, edukacyjnej, etc. Sytuacja Gminy Milówka, z punktu widzenia znajdującej się na jej terenie infrastruktury technicznej jest korzystna, dotyczy to np. przede wszystkim infrastruktury

edukacyjnej – dzięki podejmowanym od lat staraniom i zabiegom samorządu jakość i dostępność obiektów edukacyjnych na terenie gminy jest wysoka i satysfakcjonująca. Nie mniej jednak na terenie gminy wciąż znajduje się duża liczba obiektów, składających się na lokalną infrastrukturę techniczną, wykorzystywaną przez mieszkańców, które wymagają nakładów, celem dostosowania ich parametrów i funkcjonalności do współczesnych oczekiwań. W ramach celu strategicznego „Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy” sprecyzowano następujące cele operacyjne:

1. Infrastruktura drogowa:

- a) budowa ciągów pieszych,
- b) likwidacja kolizyjnych skrzyżowań,
- c) podniesienie jakości połączeń drogowych, znajdujących się na terenie Gminy,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Rozbudowa sieci dróg gminnych w wybranych sołectwach”
- „Modernizacja drogi wzdłuż ścieżki rowerowej w Milówce- od stacji paliw do ulicy Wodnej”
- „Budowa chodników wzdłuż dróg powiatowych”
- „Przebudowa dróg powiatowych”

- d) zapewnienie możliwości parkowania pojazdów, w wybranych miejscach na terenie Gminy,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa parkingu przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”
- „Budowa parkingu przy cmentarzu w Lalikach”
- „Budowa parkingu przy kaplicy na Pochodzitej”

- e) współpraca z Powiatem Żywieckim w zakresie poprawy jakości wybranych połączeń drogowych na terenie Gminy

- f) budowa infrastruktury, umożliwiającej rozwój transportu zbiorowego.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa centrum przesiadkowego w Milówce wraz z wykorzystaniem infrastruktury kolejowej”

- „Wymiana wiat na przystankach autobusowych oraz tworzenie nowych miejsc przystankowych”

2. Infrastruktura ochrony środowiska:

a) wykorzystanie OZE, m. in. na potrzeby funkcjonowanie sieci oświetlenia na terenie Gminy,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Zmiana sposobu zasilania punktów oświetleniowych na terenie gminy – wykorzystanie odnawialnych źródeł energii”,
- „Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie Milówka”.

b) wdrożenie programu likwidacji niskiej emisji,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Zespół Szkolno – Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”,
- „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Szkoła Podstawowa w Szarem”,
- „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Urząd Gminy w Milówce”,
- „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Szkoła Podstawowa w Lalikach”.

c) likwidacja / utylizacja całości eternitu, znajdującego się na terenie Gminy.

3. Infrastruktura edukacyjna:

a) zapewnienie wysokiej jakości opieki przedszkolnej wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym z terenu Gminy,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Utworzenie punktu przedszkolnego w Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”
- „Wydłużenie czasu pracy placówek”

- „Doposażenie placówek w sprzęt oraz podniesienie kwalifikacji kadry pedagogicznej”

b) zapewnienie wysokiej jakości, odpowiadającej współczesnym standardom opieki nad najmłodszymi dziećmi mieszkańców Gminy – żłobek.

- „Budowa żłobka, celem zapewnienia wysokiej jakości opieki nad najmłodszymi dziećmi na terenie gminy”

c) wysokiej jakości przyszkolna infrastruktura sportowa

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”
- „Przebudowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”
- „Budowa boiska i siłowni oraz rozbudowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Lalikach”
- „Modernizacja podwórka szkolnego przy SP w Milówce”

4. Infrastruktura ochrony zdrowia:

a) Zapewnienie mieszkańcom szerszego, w stosunku do obecnego dostępu do infrastruktury specjalistycznej opieki zdrowotnej,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Rewitalizacja budynku ośrodka zdrowia w Kamesznicy wraz z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu”

b) Zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury opieki nad osobami starszymi,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa ośrodka sprawowania opieki – dziennej i ciągłej nad osobami starszymi”

c) Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług rehabilitacyjnych.

5. Infrastruktura społeczna

a) Tworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu przez mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”,
- „Budowa wiaty do grillowania przy boisku sportowym obok Szkoły Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”
- „Przebudowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”
- „Budowa placu zabaw obok zjeżdżalni linowej w Nielechwii”
- „Przebudowa / rozbudowa placu zabaw Szare – Górne w Szarem”,
- „Budowa placu zabaw w przysiółku Rakockie Koło w Szarem”
- „Skwerek Głogu Białego” w Kamesznicy przy ul. Górnej”
- „Modernizacja podwórka szkolnego przy SP Milówka”

b) Poprawa jakości, atrakcyjności i dostępności infrastruktury Gminnego Ośrodka Kultury,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Przebudowa i rozbudowa kina Tęcza w Milówce z przywróceniem funkcji kina”,
- „Budowa zadaszonej sceny do organizacji imprez w Szarem”,
- „Modernizacja sceny wraz z zapleczem technicznym w Lalikach”
- „Budowa sceny wraz z zapleczem technicznym i placem pod kamieniołomem w Kamesznicy”

c) Tworzenie na terenie Gminy Centrów Integracji Społecznej w sołectwach,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa centrum integracji przy ul. Parkowej w Kamesznicy”,
- Adaptacja budynku przedszkola w Kamesznicy na budynek wielofunkcyjny”
- „Remont oraz adaptacja budynku starej remizy OSP w Milówce na cele prowadzenia usług społeczno- kulturalnych”
- „Adaptacja budynku starej remizy strażackiej w Milówce na cele prowadzenia usług aktywizacji społeczno – zawodowej”.

d) Zapewnienie mieszkańcom dostępu do sieci szerokopasmowej - @

e) Zapewnienie mieszkańcom, znajdującym się w szczególnej sytuacji życiowej dostępu do zasobów lokali komunalnych, socjalnych,

f) Eliminacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, zwiększenie jakości, dostępności oraz powierzchni gminnych budynków użyteczności publicznej.

Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Przebudowa / rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Milówce”

6. Podniesienie jakości, zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej na terenie Gminy.

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej pomiędzy budynkami Urzędu Gminy, Szkoły Podstawowej, Gminnego Ośrodka Kultury oraz byłego przedszkola w Milówce”
- „Rewitalizacja parku wraz z dworkiem w Kamesznicy”,
- „Zagospodarowanie kamieniołomu Na Cyplu w Kamesznicy”
- Zagospodarowanie brzegów rzeki Soły i Kameszniczanki w Milówce”.

IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości

Samorząd Gminy Milówka obserwuje wraz z upływem czasu niepokojące, niekorzystne zjawisko stopniowej utraty przez mieszkańców i osoby wywodzące się z terenu gminy identyfikacji z Milówką, jako miejscem pochodzenia. Zjawisko to jest nazywane odcinaniem się mieszkańców od własnych korzeni. Jest ono postrzegane jako negatywne i niepożądane. Aby mu efektywnie przeciwdziałać, w ramach Strategii Rozwoju Gminy, samorząd zamierza zrealizować duży komponent, nakierowany bezpośrednio na integrację mieszkańców Milówki wokół wspólnych, uniwersalnych i tradycyjnych wartości. Działania przewidziane do wdrożenia w ramach przedmiotowego komponentu Strategii są skoncentrowane wokół zagadnień, związanych z kulturą i lokalnym dziedzictwem kulturowym mieszkańców gminy. Są to działania takie, jak:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, aktywnymi na terenie Gminy

- a) Wsparcie Gminy dla organizacji zaangażowanych w kultywowanie oraz promocję tradycji (np. KGW, OSP),
- b) Wsparcie Gminy dla organizacji propagujących sport i związany z tym zdrowy styl życia,

c) Wsparcie Gminy dla organizacji zaangażowanych w kulturę, życie kulturalne, zapewnianie mieszkańcom szerokiego dostępu do kultury,

2. Rozwój zasobów ludzkich

a) Zwiększenie zakresu zajęć pozalekcyjnych w szkołach,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

„Przedszkolak przedszkolakowi równy”

b) Organizacja doradztwa szkolnego – zawodowego i psychologicznego,

c) Wsparcie organizacji zaangażowanych w edukację / rozwój zasobów ludzkich na terenie Gminy w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych, niezbędnych do finansowania kosztów ich działalności,

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

„Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Milówka”,

d) Efektywny system opieki społecznej na terenie Gminy

- Utrzymywanie bliskiego kontaktu z mieszkańcami – dobre rozpoznanie potrzeb mieszkańców oraz potencjalnych obszarów oczekiwanego wsparcia,

- Efektywne przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie osób faktycznie zagrożonych tym zjawiskiem,

3. Tworzenie wysokiej jakości infrastruktury kultury na terenie Gminy Milówka

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Budowa sceny wraz z zapleczem i placem pod kamieniołomem w Kamesznicy”
- „Zagospodarowanie „Grapki” jako miejsca kultu religijnego”,
- „Zagospodarowanie terenu wokół kapliczki na Tarlicznym”
- „Budowa sieci placów wielofunkcyjnych w sołectwach na terenie Gminy”
- „Budowa zadaszanej sceny do organizacji imprez kulturalnych w Szarem”,
- „Budowa świetlicy kółek różańcowych przy kaplicy w Kamesznicy Górnej”

4. Zachowanie dla przyszłych pokoleń szczególnych elementów materialnego dziedzictwa kulturowego Gminy

Zadania przewidziane do realizacji do roku 2025:

- „Renowacja kapliczek oraz miejsc pamięci i kultu religijnego”,

- „Renowacja dachu oraz elewacji kaplicy na Pochodzitej”,
- „Renowacja kirkutu”
- „Renowacja Krzyża Grunwaldzkiego, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół tego obiektu”,
- „Renowacja i zagospodarowanie terenu wokół pomnika w Kamesznicy”.

Oczekiwane efekty realizacji strategii

Niniejsza Strategia została opracowana i będzie wdrażana z myślą o osiągnięciu konkretnych efektów i rezultatów. Najistotniejsze spośród nich zostały wymienione poniżej, wraz z przyporządkowaniem ich do poszczególnych celów strategicznych.

W odniesieniu do celu strategicznego nr 1 – „Zapewnienie gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa” oczekuje się następujących efektów realizacji niniejszego dokumentu:

- Ograniczenie ryzyka, związanego z wystąpieniem niebezpiecznych i groźnych w skutkach zdarzeń oraz klęsk żywiołowych, przede wszystkim powodzi i pożarów,
- Minimalizacja zakresu szkód i strat, będących rezultatem nagłych i nieprzewidzianych zdarzeń, dotyczących teren gminy, związanych z klęskami żywiołowymi, przede wszystkim szkód na zdrowiu mieszkańców regionu,
- Zwiększenie efektywności służb i straży, odpowiedzialnych za prowadzenie akcji ratowniczych na terenie gminy,
- Skrócenie czasu, upływającego od wezwania do podjęcia działań ratowniczych przez wezwaną jednostkę,
- Zwiększenie efektywności procesu odprowadzania wód opadowych i roztopowych do właściwych dla nich odbiorników, w stanie oczyszczenia adekwatnego do technicznych możliwości, zapewnianych przez separatory,
- Wydłużenie czasu upływającego od wydania komunikatu o zagrożeniu powodziowym do momentu faktycznego wystąpienia wód z ich zbiorników.

W ramach celu strategicznego nr 2 – „Utworzenie na terenie gminy warunków, sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego” osiągnięte zostaną następujące efekty:

- Zmiana sposobu postrzegania gminy w skali Województwa Śląskiego,

- Zwiększenie zainteresowania gminą ze strony mieszkańców regionu,
- Zwiększenie liczby osób, odwiedzających gminę, przede wszystkim tych, które wybierają jej teren jako docelowe miejsce pobytu, dłuższego niż jednodniowy oraz jako docelowe miejsce uprawiania turystyki, sportu, rekreacji, etc.,
- Zwiększenie liczby rentownych podmiotów, prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, dobrze wpisaną w jej lokalne realia rynkowe, przede wszystkim w sektorze obsługi ruchu turystycznego,
- Zwiększenie liczby miejsc pracy, dostępnych dla mieszkańców gminy, przede wszystkim miejsc oferujących możliwość trwałego, stałego zatrudnienia,
- Poprawa sytuacji budżetu gminy, dzięki zwiększeniu wpływów do budżetu z tytułu udziału w podatkach, należnych skarbowi państwa.

Poprzez realizację założeń celu strategicznego nr 3 – „Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie gminy” uzyskane zostaną rezultaty takie, jak:

Ograniczenie liczby wypadków i kolizji drogowych, mających miejsce na terenie gminy, do których dochodzi w związku z ruchem samochodowym odbywającym się w ramach jej sieci drogowej – przede wszystkim wypadków z udziałem rowerzystów i osób pieszych,

- Zwiększenie komfortu zamieszkiwania na terenie gminy, ograniczenie wydatków, ponoszonych przez gospodarstwa domowe, w ramach codziennego funkcjonowania,
- Zwiększenie kwalifikacji zasobów ludzkich gminy, przede wszystkim absolwentów gminnych placówek oświatowych,
- Ograniczenie stopnia, w jakim zanieczyszczone i zdegradowane jest środowisko naturalne gminy, przede wszystkim powietrze,
- Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do placówek świadczących usługi zdrowotne,
- Zwiększenie szeroko pojętej satysfakcji mieszkańców gminy z zamieszkiwania na jej terenie.

Wdrożenie działań, przypisanych celom operacyjnym, właściwym dla celu strategicznego nr 4 – „Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości” przełoży się na efekty takie, jak:

- Zwiększenie stopnia, w jakim mieszkańcy gminy identyfikują się z jej terenem i tym samym z lokalnymi tradycjami, dziedzictwem kulturowym,

- Zachowanie dla przyszłych pokoleń zarówno materialnych, jak i niematerialnych elementów gminnego dziedzictwa kulturowego,
- Utrzymanie odrębności kulturowej gminy, będącej jednakże integralnym elementem Żywiecczyny,
- Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w szeroko pojętej kulturze,
- Zwiększenie i popularyzacja wiedzy mieszkańców na temat kulturowych korzeni Żywiecczyny,

Poprawa stosunków sąsiedzkich wśród mieszkańców gminy, zwiększenie stopnia zintegrowania mieszkańców gminy, jako jednej, spójnej w zwartej społeczności lokalnej, skupionej wokół wspólnych dla wszystkich, uniwersalnych wartości.

Zgodność z dokumentami strategicznymi

Niniejsze opracowanie jest zgodne z dokumentami wyższego rzędu i innymi równoległymi, tj.:

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 jest zgodna w wielu elementach ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. Celem głównym SRGJ jest Wykorzystanie potencjału infrastruktury, obszaru i mieszkańców celem zaspokojenia potrzeb ludności poprzez zrównoważony rozwój Gminy jako miejscowości turystycznej z rozwijającym się nowoczesnym rolnictwem oraz atrakcyjnym miejscem do zamieszkiwania. Strategia ta koresponduje z *celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.*

W zakresie konkretnych celów strategicznych Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 można wymienić powiązanie z następującymi obszarami **SRK 2020**:

Tabela 15 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025	Obszary strategiczne Strategia Rozwoju Kraju 2020
I. Zapewnienie Gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa	<u>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka</u> <i>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko</i> <u>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna</u> <i>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych</i>

	<p><i>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</i></p>
<p>II. Utworzenie na terenie Gminy warunków sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego</p>	<p><u>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo</u></p> <p><i>Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe</i></p> <p><u>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka</u></p> <p><i>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki</i></p> <p><i>Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki</i></p> <p><i>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</i></p> <p><i>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko</i></p>
<p>III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy</p>	<p><u>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo</u></p> <p><i>Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe</i></p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka</p> <p><i>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu</i></p> <p><u>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna</u></p> <p><i>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych</i></p> <p><i>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania</i></p>

	<i>i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</i>
IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości	<p><u>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo</u></p> <p><i>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem</i></p> <p><i>Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe</i></p> <p><i>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela</i></p> <p><u>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna</u></p> <p><i>Cel III.1. Integracja społeczna</i></p> <p><i>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych</i></p> <p><i>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</i></p>

2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

Kolejnym dokumentem strategicznym decydującym o kierunkach rozwoju naszego kraju jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020. Opracowanie to uściśla cele, które będą wspierane przez Państwo Polskie w zakresie rozwoju regionalnego. **Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025** stanowi wypełnienie zapisów w/w strategii w zakresie Celu Strategicznego tj. *Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.* Założenia SRGJ obejmują

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

szereg celów długoterminowych dotyczących zaspokojenie potrzeb mieszkańców i zaspokojenie trwałego rozwoju Gminy przy wykorzystaniu jej wszystkich potencjałów. Szczegółowe cele SRGJ odnoszą się do następujących celów KSRR 2010-2020.

Tabela 16 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025	Obszary strategiczne Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020
I. Zapewnienie Gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa	<u>Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:</u> <i>Cel. 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw</i> <u>Cel 2 – Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</u> <i>Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</i> <i>Cel 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.</i> <u>Cel 3 – Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.</u> <i>Cel 3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania.</i>
II. Utworzenie na terenie Gminy warunków sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego	<u>Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:</u> <i>Cel 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych</i>

	<p><i>i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi.</i></p> <p><i>Cel. 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw</i></p> <p><u>Cel 2 – Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</u></p> <p><i>Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</i></p> <p><i>Cel 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno gospodarcze</i></p> <p><u>Cel 3 – Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.</u></p> <p><i>Cel 3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.</i></p>
<p>III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy</p>	<p><u>Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:</u></p> <p><i>Cel 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi.</i></p> <p><i>Cel. 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw</i></p> <p><u>Cel 2 – Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów</u></p>

	<p><u>problemowych.</u></p> <p><i>Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</i></p> <p><i>Cel 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno gospodarcze</i></p> <p><i>Cel 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.</i></p>
IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości	<p><u>Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:</u></p> <p><i>Cel. 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw</i></p> <p><u>Cel 2 – Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</u></p> <p><i>Cel 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi.</i></p> <p><i>Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</i></p> <p><u>Cel 3 – Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.</u></p> <p><i>Cel 3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego</i></p>

	<p>zarządzania.</p> <p><i>Cel 3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.</i></p>
--	--

3. Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

W zakresie zgodności Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2015 – 2025 z dokumentami strategicznymi o charakterze regionalnym, należy wymienić Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” będącą przełożeniem założeń ogólnokrajowych na pole regionu Województwa Śląskiego. Dokument ten jest o tyle ważny, że na jego podstawie został stworzony Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, który to określa szczegółowo obszary wsparcia środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej. W związku z powyższym wychodząc z tego założenia SRGJ 2015-2020 musi być z w/w dokumentem zgodna.

Tabela 17 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025	Obszary strategiczne Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”
I. Zapewnienie Gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa	<p><u>Priorytet B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniowiec województwa</i></p> <p><i>Cel strategiczny B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni</i></p>
II. Utworzenie na terenie Gminy warunków sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego	<p><u>Priorytet A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie</u></p> <p><i>Cel strategiczny. A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców</i></p> <p><i>Cel strategiczny. A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki</i></p> <p><i>Cel strategiczny. A.3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka.</i></p> <p><u>Priorytet B: Województwo śląskie regionem</u></p>

	<p><u>o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego</i></p> <p><i>Cel strategiczny B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni</i></p> <p><u>Priorytet C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej</u></p> <p><i>Cel strategiczny C.3. Silny ośrodek nauki i kultury.</i></p>
III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy	<p><u>Priorytet A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie</u></p> <p><i>Cel strategiczny. A.2. Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki</i></p> <p><u>Priorytet B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni</i></p> <p><u>Priorytet C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej</u></p> <p><i>Cel strategiczny C.3. Silny ośrodek nauki i kultury.</i></p>
IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości	<p><u>Priorytet A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie</u></p> <p><i>Cel strategiczny. A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców</i></p> <p><i>Cel strategiczny. A.2. Rozwinięta</i></p>

	<i>infrastruktura nowej gospodarki</i> <u>Priorytet B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie.</u> <i>Cel strategiczny B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni</i> <u>Priorytet C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej</u> <i>Cel strategiczny C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy.</i> <i>Cel strategiczny C.3. Silny ośrodek nauki i kultury.</i>
--	---

4. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 jest spójna z wszystkim trzema głównymi priorytetami założonymi w Strategii dla Powiatu żywieckiego, tj.:

I - Trwały rozwój gospodarczy w powiecie

II - Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców

III – Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych

Szczegółowo dokument ten jest zbieżny z SRGJ w zakresie realizacji następujących celów strategicznych:

Tabela 18 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025	Obszary strategiczne Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020
I. Zapewnienie Gminie wysokiego poziomu bezpieczeństwa	<p><u>Priorytet P I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C I.1 Sprawny system komunikacji</i></p> <p><u>Priorytet P III Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C III.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu</i></p> <p><u>Priorytet P IV Eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska</u></p> <p><i>Cel strategiczny C IV.5 Eliminacja zagrożeń środowiskowych</i></p>
II. Utworzenie na terenie Gminy warunków sprzyjających koncentracji i obsłudze ruchu turystycznego	<p><u>Priorytet P I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C I.2 Rozwój usług turystycznych</i></p> <p><i>Cel strategiczny C I.3 Zachowanie przestrzennych walorów powiatu</i></p> <p><i>Cel strategiczny C I.4 Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości</i></p> <p><i>Cel strategiczny C I.5 Utrzymanie i rozwój rolnictwa</i></p> <p><i>Cel strategiczny C I.6 Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania</i></p>

	<p><u>Priorytet P IV Eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska</u></p> <p><i>Cel strategiczny C IV.3 Zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym</i></p>
<p>III. Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Gminy</p>	<p><u>Priorytet P I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C I.3 Zachowanie przestrzennych walorów powiatu</i></p> <p><u>Priorytet P III Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C III.1 Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych</i></p> <p><i>Cel strategiczny C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców</i></p>
<p>IV. Integracja mieszkańców Gminy wokół wspólnych wartości</p>	<p><u>Priorytet P I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C I.6 Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania</i></p> <p><u>Priorytet P II Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców</u></p> <p><i>Cel strategiczny. C II.3 Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem</i></p> <p><u>Priorytet P III Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych.</u></p> <p><i>Cel strategiczny C III.1 Poprawa</i></p>

	<i>zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych Cel strategiczny C III.2 Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców</i>
--	--

Procedury uaktualniania strategii

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 polegać będzie zasadniczo na:

- Uzupełnianiu gminnej bazy danych, dotyczących zmian sytuacji demograficznej, rynku pracy, osób bezrobotnych, możliwości edukacji, źródeł finansowania rozwoju i promocji gminy, informacji o liczbie podmiotów gospodarczych, miejsc rekreacji i wypoczynku, potencjału turystycznego,
- Weryfikacji pod kątem aktualizacji realizowanych na bieżąco zadań, podejmowanych dla potrzeb rozwoju Gminy Milówka, w zależności od pojawienia się nowych możliwości prawnych, organizacyjnych, ekonomicznych, służących realizacji Strategii oraz nowych źródeł finansowania zewnętrznego, krajowego i zagranicznego.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 dokonywana będzie adekwatnie do identyfikowanych w tym zakresie potrzeb, na podstawie indywidualnie podejmowanych decyzji. Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

Monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring i ewaluacja strategii polega na okresowej ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w tym dokumencie i wprowadzaniu modyfikacji, zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój Gminy.

Monitorowaniem wdrażania Strategii zajmować się będzie zespół, w którego skład wejdą: Wójt Gminy lub jego Przedstawiciele, Sekretarz Gminy, Przedstawiciele Rady Gminy Milówka. Ocenie zespołu będą podlegać ilościowe i jakościowe informacje, dotyczące wdrażanych projektów i całej strategii. Monitoringowi podlegać będzie zgodność i kolejność realizacji zadań wynikających ze strategii, terminowość realizacji projektów, ich jakość, źródła finansowania oraz przepływy środków pieniężnych. W przypadku pojawienia się problemów przy realizacji zadań podjęte zostaną działania w celu ich wyeliminowania.

Po realizacji Strategii dokona zostanie jej ewaluacja oraz sporządzony zostanie na tę okoliczność raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania pod kątem realizacji zamierzonych celów, połączony z rachunkiem ekonomicznym porównującym poniesione nakłady na rozwój z końcowymi wynikami ekonomicznymi. Wnioski zawarte w raporcie posłużą także do ustalenia problemów wynikających z realizacji strategii i ustalenia warunków wyjściowych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy na lata następne.

Harmonogram realizacji strategii

W ramach poniższej tabeli zestawiono kluczowe etapy, związane z wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025, wraz z wyszczególnieniem ich ram czasowych.

Tabela 19 Harmonogram Realizacji Strategii

Lp.	Zadanie	Termin	Odpowiedzialny za realizację
1.	Opracowanie „Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 ”	grudzień 2015 r.	Wójt Gminy
2.	Przyjęcie „Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025”	marzec 2016 r.	Rada Gminy Milówka
3.	Powołanie Zespołu Monitorującego przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025	marzec 2016 r.	Wójt Gminy
4.	Realizacja zadań objętych Strategią	2016 – 2025 r.	Wójt Gminy
5.	Dokonywanie okresowych analiz i uaktualnienie Strategii.	Wg potrzeb	Wójt Gminy Sekretarz Gminy
6.	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii ze względu na osiągnięte cele i zrealizowane zadania. Porównanie wielkości nakładów na realizację Strategii z uzyskanymi efektami.	IV kwartał 2025 r.	Zespół, któremu Wójt Gminy zleci to zadanie
7.	Przyjęcie raportu z realizacji Strategii i określenie warunków wyjściowych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025 na lata następne	Grudzień 2025 r.	Rada Gminy Milówka

Plan finansowy Strategii Rozwoju Gminy

Plan finansowy dotyczy typów zadań planowanych do realizacji przez Gminę Milówka oraz jednostki organizacyjne Gminy stanowi załącznik numer 1 do niniejszej Strategii.

Wykaz map, wykresów i tabel

Spis map:

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Milówka na tle Województwa Śląskiego.....	9
Mapa 2 Mapa gminy Milówka – lokalizacja sołectw Gminy.....	10

Spis wykresów:

Wykres 1 Ludność ogółem w miejscowościach Gminy Milówka (stan na 31.12.2014 r.)	11
Wykres 2 Liczba kobiet i mężczyzn na terenie Gminy w latach 2010-2014	11
Wykres 3 Ludność według wieku w Gminie Milówka w latach 2011-2014	12
Wykres 4 Liczba mieszkańców Gminy Milówka w latach 2010-2014.....	13
Wykres 5 Ruch naturalny w Gminie Milówka	13
Wykres 6 Liczba zameldowań w Gminie Milówka w latach 2010-2014.....	14
Wykres 7 Liczba wymeldowań na terenie Gminy Milówka w latach 2010-2014	14
Wykres 8 Saldo migracji ogółem w Gminie Milówka.....	15
Wykres 9 Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w Gminie Milówka w latach 2010-2014	15
Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Milówka w latach 2011-2014.....	17
Wykres 11 Udział kobiet w ogóle bezrobotnych.....	18
Wykres 12 Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w 2014 r.	19
Wykres 13 Liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Milówka w latach 2010-2014.....	20
Wykres 14 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych oraz liczba dzieci na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny w latach 2010-2014.....	21
Wykres 15 Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Milówka w latach 2010-2014	22
Wykres 16 Jednostki nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2014	23
Wykres 17 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Milówka w latach 2010-2014.....	24
Wykres 18 Podmioty według rodzajów działalności - ogółem w 2014 r.	26
Wykres 19 Dominujący rodzaj działalności gospodarczej wśród podmiotów gospodarczych w Gminie Milówka w 2014 r.	27
Wykres 20 Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Milówka.....	33
Wykres 21 Zdarzenia drogowe w Gminie Milówka w latach 2011-2014.....	38

Spis tabel:

Tabela 1 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % w latach 2010-2014.....	16
Tabela 2 Osoby bezrobotne ze względu na rodzaj wykształcenia w 2014 r.	18
Tabela 3 Bezrobotni w tzw. szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2014 r.....	20
Tabela 4 Sieć dróg powiatowych w Gminie Milówka	28
Tabela 5 Wypadki drogowe w Gminie Milówka	39

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

Tabela 6 Ranni w wyniku wypadków drogowych w Gminie Milówka	39
Tabela 7 Zabici w wyniku wypadków drogowych w Gminie Milówka	39
Tabela 8 Kolizje drogowe w Gminie Milówka	39
Tabela 9 Interwencje związane z przemocą w rodzinie w Gminie Milówka	40
Tabela 10 Przeprowadzone interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie.....	41
Tabela 12 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie – ogółem	41
Tabela 12 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - kobiety	41
Tabela 13 Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie - nieletni	41
Tabela 14 Liczba sprawców przemocy domowej	42
Tabela 15 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka ze Strategią Rozwoju Kraju 2020	79
Tabela 16 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020.....	82
Tabela 17 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”	86
Tabela 18 Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Milówka ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2006 – 2020	89
Tabela 19 Harmonogram Realizacji Strategii	94

Spis załączników:

Załącznik nr 1 – Plan finansowy realizacji Strategii

Plan finansowy Strategii Rozwoju Gminy

Typy zadań	Lata realizacji	Szacowany koszt w zł	Źródła finansowania
Budowa sieci kanalizacji burzowej”	2016-2025	1.500.000	EFRR + WFOŚiGW + Środki własne
„Budowa systemu melioracji wód opadowych poprzez system rowów”	2016-2025	1.000.000	EFRR + WFOŚiGW + Środki własne
„Przebudowa gminnego systemu melioracji wód opadowych”	2016-2025	1.000.000	EFRR + WFOŚiGW + Środki własne
„Utworzenie terenów zalewowych (polderów) w newralgicznych, z punktu widzenia bezpieczeństwa powodziowego miejscach gminy”	2016-2025	3.000.000	EFRR + WFOŚiGW + Środki własne
„Zakup pojazdów ratowniczych na potrzeby gminnych jednostek OSP”	2016-2025	700.000	EFRR + WFOŚiGW + Środki własne
„Zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby gminnych jednostek OSP”	2016-2025	300.000	EFRR + EWT + WFOŚiGW + Środki własne
„Współpraca z GOPR, dyżurującym na terenie Gminy”	2016-2025	150.000	EFRR + EWT + WFOŚiGW + Środki własne
„Przebudowa, rozbudowa, modernizacja strażnic gminnych jednostek OSP – sektory bojowe – OSP w Lalikach”	2016-2025	100.000	PROW + EWT + Środki własne
„Budowa kompleksów rekreacyjno-wypoczynkowych w Milówce – pływalnia, kręgielnia, siłownia, lodowisko”	2016-2025	2.000.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa ścianki wspinaczkowej w Milówce”	2016-2025	450.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa siłowni zewnętrznej przy kompleksie sportowym LKS w Milówce”	2017	60.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa siłowni zewnętrznej obok kładki na potoku Bystra w Kamesznicy”	2017	50.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

„Zagospodarowanie naturalnego kąpieliska nad potokiem Bystra w Kamesznicy”	2016-2025	70.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa siłowni zewnętrznej w przysiółku Krutaki w Lalikach”	2016-2025	50.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa sektora wypoczynkowo – rekreacyjnego nad kaplicą w przysiółku Pawliczne w Lalikach”	2016-2025	50.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa skweru wypoczynkowego w Szarem”,	2016-2025	50.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa wieży widokowej Szare – Laliki – Kamesznica”,	2016-2025	40.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa zjeżdżalni linowej przy kaplicy w Szarem”,	2016-2025	60.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa odkrytego basenu w Milówce”	2016-2025	500.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa boiska do siatkówki plażowej w Neledwii”,	2016-2025	170.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa boiska do siatkówki w Szarem”	2016-2025	200.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa bieżni i skoczni do skoku w dal obok kompleksu Orlik 2012 w Kamesznicy”	2016-2025	200.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Budowa boiska trawiastego obok gimnazjum w Milówce”	2016-2025	400.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Modernizacja boiska sportowego LKS w Milówce poprzez zmianę nawierzchni z trawy naturalnej na sztuczną trawę”	2017	1.000.000	EFRR + EWT + PROW + Środki własne
„Parking obok pomnika grunwaldzkiego”	2016-2025	200.000	EWT + PROW + Środki własne
„Budowa kładki nad rzeką Sołą, wraz ze	2016-2025	1.000.000	EWT + PROW +

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

ścieżką do Krzyża Grunwaldzkiego”			Środki własne
„Wydanie przewodnika po Gminie Milówka”	2016-2025	30.000	EWT + PROW + Środki własne
„Wydanie przewodników i folderów tematycznych”	2016-2025	30.000	EWT + PROW + Środki własne
„Rozbudowa, wraz z poprawą atrakcyjności istniejącej ścieżki rowerowej w Milówce, wzdłuż rzeki Soły”	2016-2025	500.000	EWT + PROW + Środki własne
„Budowa ścieżki rowerowej do Krzyża Grunwaldzkiego”	2016-2025	1.000.000	EWT + PROW + Środki własne
„Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na terenie Gminy Milówka na cele turystyczne”	2016-2025	1.500.000	EWT + PROW + Środki własne
„Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnych produktów rolnych”	2016-2025	80.000	EFRR + Środki własne
„Wydanie wraz z gminami ościennymi wspólnego przewodnika po wspólnych atrakcjach turystycznych”	2016-2025	50.000	EWT + PROW + Środki własne
„Budowa wspólnych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych”	2016-2025	250.000	EWT + PROW + Środki własne
„Rozbudowa sieci dróg gminnych w wybranych sołectwach”	2016-2025	2.500.000	EWT + PROW + Środki własne
„Modernizacja drogi wzdłuż ścieżki rowerowej w Milówce- od stacji paliw do ulicy Wodnej”	2016	400.000	EWT + PROW + Środki własne
„Budowa chodników wzdłuż dróg powiatowych”	2016-2025	500.000	EWT + PROW + Środki własne
„Przebudowa dróg powiatowych”	2016-2025	1.000.000	EWT + PROW + Środki własne
„Budowa parkingu przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”	2017	250.000	EFRR+ EWT + PROW + Środki własne
„Budowa parkingu przy cmentarzu w Lalikach”	2016-2025	100.000	EFRR+ EWT + PROW + Środki własne

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

„Budowa parkingu przy kaplicy na Pochodzitej”	2016-2025	100.000	EFRR+ EWT + PROW + Środki własne
„Budowa centrum przesiadkowego w Milówce wraz z wykorzystaniem infrastruktury kolejowej”	2016-2025	1.500.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Wymiana wiat na przystankach autobusowych oraz tworzenie nowych miejsc przystankowych”	2016-2025	70.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Zmiana sposobu zasilania punktów oświetleniowych na terenie gminy – wykorzystanie odnawialnych źródeł energii”	2016-2025	1.000.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie Milówka”.	2016-2025	2.000.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Zespół Szkolno – Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”	2017	800.000	EFRR+ Środki własne
„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Szkoła Podstawowa w Szarem”	2016	1.000.000	EFRR+ Środki własne
„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Urząd Gminy w Milówce”	2018	700.000	EFRR+ Środki własne
„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Milówka: Szkoła Podstawowa w Lalikach”	2019	1.100.000	EFRR+ Środki własne
„Utworzenie punktu przedszkolnego w Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”	2016-2025	300.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Wydłużenie czasu pracy placówek”	2016-2025	100.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Doposażenie placówek w sprzęt oraz podniesienie kwalifikacji kadry pedagogicznej”	2016-2025	150.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa żłobka, celem zapewnienia wysokiej jakości opieki nad najmłodszymi dziećmi na terenie gminy”	2016-2025	350.000	EFRR+ PROW + Środki własne

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

„Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”	2017	170.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Przebudowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 1 w Kamesznicy”	2016-2025	150.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa boiska i siłowni oraz rozbudowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Lalikach”	2016-2025	250.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Modernizacja podwórka szkolnego przy SP w Milówce”	2017	350.000	EFRR+ PROW + Środki własne
Rewitalizacja budynku ośrodka zdrowia w Kamesznicy wraz z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu”	2016-2025	200.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa ośrodka sprawowania opieki – dziennej i ciągłej nad osobami starszymi”	2016-2025	200.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa wiaty do grillowania przy boisku sportowym obok Szkoły Podstawowej nr 2 w Kamesznicy”	2016-2025	50.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa placu zabaw obok zjeżdżalni linowej w Nielechwii”	2016-2025	200.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Przebudowa / rozbudowa placu zabaw Szare – Górne w Szarem”,	2016-2025	300.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa placu zabaw w przysiółku Rakockie Koło w Szarem”	2016-2025	100.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Skwerek Głogu Białego” w Kamesznicy przy ul. Górnej”	2016-2025	60.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Przebudowa i rozbudowa kina Tęcza w Milówce z przywróceniem funkcji kina”,	2016-2018	1.600.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa zadaszanej sceny do organizacji imprez w Szarem”,	2016-2025	150.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Modernizacja sceny wraz z zapleczem technicznym w Lalikach”	2016-2025	300.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa sceny wraz z zapleczem technicznym i placem pod	2016-2025	500.000	EFRR+ PROW +

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

kamieniołomem w Kamesznicy”			Środki własne
„Budowa centrum integracji przy ul. Parkowej w Kamesznicy”,	2016-2025	150.000	EFRR+ PROW + Środki własne
Adaptacja budynku przedszkola w Kamesznicy na budynek wielofunkcyjny”	2016-2025	1.500.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Adaptacja budynku starej remizy strażackiej w Milówce na cele prowadzenia usług aktywizacji społeczno – zawodowej”.	2017	1.000.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Przebudowa / rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Milówce”	2016-2025	300.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Zagospodarowanie przestrzeni publicznej pomiędzy budynkami Urzędu Gminy, Szkoły Podstawowej, Gminnego Ośrodka Kultury oraz byłego przedszkola w Milówce”	2016-2025	500.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Rewitalizacja parku wraz z dworkiem w Kamesznicy”,	2016-2025	2.500.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Zagospodarowanie kamieniołomu Na Cyplu w Kamesznicy”	2016-2025	2.000.000	EFRR+ PROW + Środki własne
Zagospodarowanie brzegów rzeki Soły i Kameszniczanki w Milówce”.	2016-2025	2.000.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Milówka”,	2016-2025	300.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Zagospodarowanie „Grapki” jako miejsca kultu religijnego”,	2016-2025	500.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Zagospodarowanie terenu wokół kapliczki na Tarlicznym”	2016-2025	60.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa sieci placów wielofunkcyjnych w sołectwach na terenie Gminy”	2016-2025	400.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Budowa świetlicy kółek różańcowych przy kaplicy w Kamesznicy Górnej”	2016-2025	50.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Renowacja kapliczek oraz miejsc pamięci i kultu religijnego”,	2016-2025	150.000	EFRR+ PROW + Środki własne

Strategia Rozwoju Gminy Milówka na lata 2016-2025

„Renowacja dachu oraz elewacji kaplicy na Pochodzitej”,	2016-2025	300.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Renowacja kirkutu”	2016-2025	200.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Renowacja Krzyża Grunwaldzkiego, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół tego obiektu”,	2016-2025	500.000	EFRR+ PROW + Środki własne
„Renowacja i zagospodarowanie terenu wokół pomnika w Kamesznicy”.	2016-2025	50.000	EFRR+ PROW + Środki własne